

ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
Facultatea de Litere

Ioan Olimpiu Șerbu

Școala literară de la Brașov The Brașov Literary School

REZUMAT / ABSTRACT

Conducător științific

Prof.univ.dr. Virgil Podoabă

BRAȘOV, 2019

D-lui (D-nei)

.....

COMPONENȚA

Comisiei de doctorat

Numită prin ordinul Rectorului Universității Transilvania din Braşov

Nr. din

PREȘEDINTE: Prof.univ.dr. Rodica Ilie
Universitatea „Transilvania” Braşov

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC: Prof.univ.dr. Virgil Podoabă
Universitatea „Transilvania” Braşov

REFERENȚI: Prof.univ.dr. Mircea Martin
Universitatea din București
Lect.univ.dr. Horea Poenar
Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj
Conf.univ.dr. Adrian Lăcătuş
Universitatea „Transilvania” Braşov

Data, ora și locul susținerii publice a tezei de doctorat: 20.09.2019 ora 14:00, sala TP14

Eventualele aprecieri sau observații asupra conținutului lucrării vor fi transmise electronic, în timp util, pe adresa nelu.serbu@yahoo.com

Totodată, vă invităm să luați parte la ședința publică de susținere a tezei de doctorat.

Vă mulțumim.

CUPRINS

	Pg. teza	Pg. rezumat
Argument	4	5
Metode și tehnici de cercetare.....	6	5
Interpretarea documentelor din Arhivele Securității	10	6
1. Concepte teoretice: generație, grup, școală literară	13	6
1.1 Generația literară. Promoția. Direcția	14	6
1.2 <i>Generația '90</i>	22	7
1.3 Grupul. Grupul literar.....	33	9
1.4 Școala literară.....	39	9
2. Mișcarea literară brașoveană între 1980-1989	49	10
2.1 Publicistică, debuturi, publicații	51	11
2.2 <i>Cercul literar 19</i>	61	13
2.3 Grupul de la Brașov	71	13
2.3.1 Formare	73	14
2.3.2 Portrete	76	14
2.3.3 Mentorul Alexandru Mușina	79	15
2.3.4 Mașscriismul	83	16
2.3.5 Grupul de la Brașov la „Cenaclul de Luni”	88	17
2.3.6 Grupul de la Brașov la „Universitas”	91	17
3. Scriitori brașoveni în Arhivele Securității	100	17
3.1 Andrei Bodiș	100	18
3.2 Caius Dobrescu	110	18
3.3 Alexandru Mușina	118	18
3.4 Gheorghe Crăciun	133	19
3.5 Sorin Matei	134	19
3.6 Marius Oprea	137	19
4. Școala de la Brașov după 1990	141	20
4.1 Școala de filologie instituționalizată	142	20
4.2 Alexandru Mușina, Gheorghe Crăciun	146	20
4.3 <i>Grupul de la Brașov</i> : activitate, receptare, dizolvare	151	21
4.4 Revista <i>Interval</i> și alte publicații	160	21

4.5 <i>Scrierea creatoare</i> : cursuri în facultate și masteratul de profil	164	21
Concluzii	178	22
Anexe		
Interviu cu Simona Popescu		
Interviu cu Caius Dobrescu		
Interviu cu Virgil Podoabă		
Anchetă: <i>Școala de la Braşov</i> (fragment)		
Extras din Revista „Orizont” (nr. 25(798)/1983		
Extrase din Dosarul de Urmărire Informativă nr. I 795 privind pe (nume conspirativ) „Sandu” – Alexandru Muşina		
Extrase din Dosarul de Urmărire Informativă nr. I 002105 privind pe (nume conspirativ) „Poetul” – Andrei Bodi		
Extrase din Dosarul de Urmărire Informativă nr. I 000010 privind pe (nume conspirativ) „Poetul” – Caius Dobrescu		
BIBLIOGRAFIE	239	24
Rezumat / Abstract		28
Curriculum Vitae		29

Argument

Lucrarea de față analizează fenomenul numit *Școala de la Braşov*, o mișcare filologică și literară inițiată în urma câtorva conjuncturi favorabile la Braşov în anii '80. Nu mai mare, la început, decât anvergura unui cenaclu într-un oraș industrial, mișcarea a evoluat de-a lungul anilor și a avut rezultate recognoscibile pe scena literară românească – și mă refer atât la consecințe instituțional-academice cât și la formarea și lansarea unor scriitori – prozatori, esești, poeți – de la un nivel local la unul (inter)național. Deși s-a vorbit, în special după anii '90, despre acest fenomen în studiile critice și în istoriile literare, deși publicistica de profil îi semnaleză de nenumărate ori pe membri componenți ai acestei *școli* (Gheorghe Crăciun, Alexandru Mușina, poeții din *Grupul de la Braşov*, etc), nu a fost până acum construit un studiu care să explice și să acopere integral tema, respectiv care să clarifice ce înseamnă această *școală*, să arate împrejurările formării și să urmărească evoluția ei.

Lucrarea acoperă intervalul 1980-2017 și este structurată astfel: o parte introductivă în care sunt expuse metodele folosite în cercetare și în care sunt explicate în special cele de factură sociologică: pentru a completa informațiilor din publicistică dar și pentru a alcătui o imagine contextuală și evenimentială a demersului filologic brașovean cu fapte și situații consistente care nu făceau obiectul articolelor din revistele literare ale vremii, m-am folosit de interviuri și de documente-martor precum scrisorile și jurnalele subiecților implicați. Apoi, în primul capitol al lucrării încerc să clarific din punct de vedere teoretic câteva concepte cu care operez în cadrul studiului (*generație, direcție, promoție, grup, grup literar, școală literară*). În partea a doua a tezei urmăresc geneza fenomenului brașovean la începutul anilor '80 și parcursul și ramificațiile sale până în 1989. Tot din punctul de vedere al obiectului de studiu al tezei am consultat dosarele scriitorilor brașoveni aflate în Arhivele Securității, oprindu-mă în special asupra relațiilor dintre motivele de urmărire informativă și activitățile literare ale celor urmăriți. Apoi, pentru analizarea intervalului 1990-2017 în a treia parte a tezei m-am folosit din nou de partea publicistică și editorială pentru trecerea în revistă a acțiunilor literare brașovene dar și pentru analiza gradului lor de receptare (*produce literare, scriitori, influențe, impact*); de asemenea, m-am folosit din nou de interviuri și de anchete pentru a adăuga atât o perspectivă din cadrul Facultății de Litere cât și una provenind din rândul scriitorilor lansați de la această *Școală de la Braşov*.

Metode și tehnici de cercetare

În afară de cercetarea publicațiilor și a lucrărilor de critică și istorie literară am folosit în cercetare și metode aparținând mai mult domeniului sociologiei, deși revendicate și de cercetarea literară. Voi încerca să explic în continuare folosirea acestor metode în cadrul unei lucrări care își dorește să aibă profilul unei de istorie literară.

Dintre numeroasele forme de interviu enumerate în literatura de specialitate, rețin două ca fiind cele pe care le voi folosi în cercetarea de față: interviul comprehensiv și interviul non-directiv, centrat și semistrukturat. Mucchielli definește acest tip de abordare ca pe un efort de pricepere intuitivă, de empatie a „a semnificațiilor pe care le poartă toate faptele umane și sociale studiate”. Trebuie de asemenea menționat că metoda de cercetare este una calitativă, ce urmărește să descopere atât relațiile dintre procesele socioumane *la un moment dat* cât și să evedențieze (cf. Chelcea, 2004) evoluția fenomenelor *în timp* – în cazul de față, cercetarea mediului literar brașovean începând din jurul anilor '80 până cât mai aproape de prezent (în ceea ce privește manifestările prezente ale *Școlii de la Braşov*).

În privința fidelității și validității narațiunii (a narațiunii pentru că, interviul va avea de cele mai multe ori ca rezultat o poveste, fie ea a vieții, fie orientată tematic): fidelitatea nu e urmărită ca un standard de evaluare (Atkinson, 2006). Fidelitatea înseamnă răspunsuri similare sau identice la aceeași întrebare, indiferente de condițiile (temporale, geografice) în care aceasta e adresată. Or, demersul fiind foarte personalizat, nu putem pretinde același răspuns de la mai mulți subiecți intervievați atât timp cât sondăm relații interpersonale și puncte de vedere pur subiective asupra unor evenimente. Iar în ceea ce privește validitatea (asigurarea unor

răspunsuri „corecte”), am avut în vedere câteva chei de control și, totodată, procedee de realizare, precum: consecvența (coerența) internă, teoria întemeiată, triangularea, saturația.

Interpretarea documentelor din Arhivele Securității

Cu privire la cercetarea documentelor din cadrul Arhivelor Securității, am identificat trei tipuri de probleme pe care aceste documente le ridică, din punctul de vedere al validității acestora. Problemele țin de acces, de formă și de conținut.

Pe scurt, problema accesului se pune în acele cazuri în care Dosarele solicitate cel mai probabil există, însă conținutul lor este și în prezent secretizat, neconsultabil. Probleme legate de formă cuprind lipsa unei ordini unitare privind modul în care este construit și arhivat dosarul, file numerotate de mai multe ori, documente ilizibile din motive obiective (cerneală ștersă, etc) sau subiective (scris neciteț). Iar problemele legate de conținut au în vedere folosirea unor coduri, abrevieri, acronime sau notații legendate, de unde necesitatea descifrării și riscul unei interpretări deformate a textelor din dosare.

Dosarelor din cadrul Arhivelor Securității trebuie analizate pe cât posibil cât mai detașat, obiectiv, imparțial, un proces care să țină cont de toate argumentele, factorii generatori de imprecizie, obstacolele de interpretare și de validare ca și de *interesele autorilor* Dosarelor. O analiză, pe de altă parte, care să nu caute permanent un adevăr absolut, literar sau istorico-biografico-social, ci una care să rețină o anumită imagine, contextuală anilor '80, creată de și prin intermediul unei instituții secrete, cu propriile măsuri și scopuri, nesusceptibilă a fi trasă nicidecum la răspundere.

1. Concepte teoretice: *generație, grup, școală literară*

În analizarea, de-a lungul tezei, a *Grupului de la Braşov* cât și a *Școlii de la Braşov*, am folosit – atât pentru explicarea acestor fenomene cât și pentru descrierea genezei lor – termenii *generație, promoție, grup și școală literară*. Este necesară, în primul rând, explicarea acestor concepte: de la simplii termeni, cuvinte care desemnează o anumită realitate, un referent sau o idee în forma ei cea mai simplă și ușor transmisibilă, respectiv inteligibilă, *generația, promoția, grupul și școala literară* au devenit concepte, idei în sens mai larg, noțiuni care, ca urmare a folosinței îndelungate – și uneori contradictorii – în istoria literară și în sociologie, au primit sensuri variate, derivate din sau asociate cu cele de bază. Migrând astfel dintr-un domeniu în altul și lărgindu-și limitele semantice, cele patru concepte au fost folosite de critici și istorici literari în moduri care de multe ori au creat confuzie sau, cel puțin, au derutat prin și interpretarea *diferențiată* pe care au propus-o.

1.1. *Generația literară. Promoția. Direcția*

Au existat, periodic în istoria literară română, momente în care conceptul de *generație* a prezentat interes pentru istoricii literari, fiind folosit în acest sens pentru a structuraliza perioadele de creație dar și pentru a ușura gruparea autorilor, în general mai mult pe criteriul vârstei decât pe similitudini între operele acestora. În *Ideea de generație în teoria literară românească*, Gheorghe Perian identifică trei astfel de momente „generaționiste”, diferite între ele în funcție de „anvergura” și de „calitatea” fiecăruia, însă aceste momente au reușit să aducă clarificări și, uneori, soluții în cele mai delicate probleme din această sferă.

Primul moment generaționist identificat astfel de Perian a fost cel interbelic, fiind intens analizat de Mircea Vulcănescu în serii de articole ce vor culmina cu studiul său, *Generație*, din revista „Criterion”, 1934. Vulcănescu înțelegea sensul prim al *generației* ca fiind acela biologic, evidențiat de altfel și de etimologia latină. Descendenții aceluiași individ și multitudinea gradelor acestora – la fiecare nod pe verticală începând un nou grad de rudenie și deci o nouă generație – constituie etaje succesive generaționiste, clar delimitate temporal și clar distanțate de vârsta părinților, cât și de vârsta primului genitor. Un al doilea sens, social, va fi îmbinat cu primul, iar

generația va trece în acest nou câmp semantic ca o unitate de măsură a intervalului de timp în care un contingent activ al societății să treacă la retragerea efectivă din prestația socială, iar segmentul temporal va fi determinat la 30 de ani - o perioadă flexibilă, care totuși sugerează că un secol acoperă exact trei generații. Un ultim sens, folosit în literatură și derivat din primele două, păstrează din înțelesul biologic doar ideea decalajului temporal, înlăturând principiul eredității iar cei 30 de ani, consideră Mircea Vulcănescu, devin cadrul necesar pentru apariția unui nou val de scriitori, sub rezerva că aceasta nu implică și schimbări de mentalitate decât atunci când sunt și „zodiile favorabile”.

Tot în interbelic, Tudor Vianu a lansat cunoscutul concept de „generație de creație”, înlocuind astfel generațiile biologice – grupuri formate exclusiv în funcție de criteriul vârstei – cu grupuri formate printr-o solidarizare conștientă în jurul unor idealuri sau idei comune. În schimb, P.P. Negulescu a preferat să rămână adeptul gerontarhiei, în sensul că, dacă într-un secol coexistă două generații, cea tânără este necesar, este oportun să fie condusă de către cea în vârstă, care are rațiune, înțelepciune, autoritate. Negulescu se situa, în câmpul conflictual generaționist, de partea celei pe care o reprezenta și, generalizând, considera că fiecare epocă acoperă doar două generații importante: una tânără, „mănată” de sentimente, deci teribilă și imatură și alta vârstnică, așezată, obiectivă, cu o judecată necesarmente clară și obiectivă.

În anii '70, cel care va relua discuțiile asupra generației, născând cel de-al doilea astfel de moment conform structurii lui Gheorghe Perian, va fi Mircea Martin, care va relansa, ușor modificat, conceptul de „generație de creație”. Dacă în accepțiunea lui Tudor Vianu, conceptul se referea la scriitori grupați în jurul acelorași idei sau care tratau teme similare, Mircea Martin va adăuga o notă în plus, mai restrictivă, aceea a concomitenței debuturilor, ceea ce implica o încercare de delimitare a scriitorilor de la începutul scurtei perioade de relaxare a constrângerilor politice de scriitorii debutați în perioada anterioară. Cel de-al treilea moment identificat de Gheorghe Perian în literatura română ca subiect de dezbatere ia naștere în anii '80, o dată cu schimbarea paradigmei literare românești dintr-un modernism târziu în postmodernism. Însă termenul de generație devine tot mai controversat, în sensul în care este folosit și pentru validarea, legitimarea unor valuri noi de scriitori, ajungându-se ca generațiile să se succedă la intervale de 10 ani.

Nemulțumit de periodizarea literaturii în generații – în ale căror criterii de definire se găsesc, după cum am văzut, nenumărați factori nuanțatori, Laurențiu Ulici devine cel mai fervent promotor al conceptului de *promoție* și argumentează împotriva criteriilor insuficiente pentru ordonarea materialului literar, punând în discuție toate sintagmele vehiculate în critica literară: „generație biologică”, „generație de creație”, „promoție”, „înainte de 1900”, „după 1900”, „antebelică”, „interbelică”, „postbelică”, și așa mai departe. Astfel, Ulici păstrează durata generației la 30 de ani dar o sparge în câte trei promoții, reușind să obțină cinci generații (deci cinsprezece promoții) de literatură română modernă. Această împărțire redă și o diferență de mentalitate între promoțiile aceleiași generații: promoțiile extreme (prima și ultima) sunt novatoare – acestea produc schimbarea de mentalitate între generații – iar promoția internă, de mijloc, are o puternică tendință conservatoare.

Unul dintre criticii acestei idei este Andrei Bodiu, care impune existența obligatorie a unor *puncte de ruptură*, esențiale pentru separarea generaționistă. Alți teoreticieni contestă viabilitatea conceptului generaționist propunând ideea de „val”, „pleiadă” (I.B. Lefter, G. Crăciun), critici precum D. Culcer confirmă existența *generației* ca născându-se prin „afirmare explozivă” însă îi vede totodată și limitele funcțiilor active și, în sfârșit, critici precum M. Lovinescu, E. Hurezeanu, A. Mușina fie contestă criteriul generaționist, fie îl asimilează conflictelor pentru recunoaștere și influență.

1.2. Generația '90

Termenul de *Generația '90* a fost revendicat în principal de membrii cenaclului „Universitas” din București, condus de Mircea Martin. În jurul conceptului de *Generația '90* s-au purtat dezbateri amble atât în volumele de critică cât și în revistele literare, începând să se vorbească despre aceasta încă din a doua parte a anilor '80, înainte, practic, de existența ei efectivă, prefigurând-o, așteptând de la aceasta o schimbare de paradigmă. Printre promotorii

sintagmei se numără: Mircea Martin, Dan-Silviu Boerescu, Iustin Panța, Laurențiu Ulici iar printre contestatari I.B. Lefter, Sorin Alexandrescu, Ruxandra Cesereanu, Horia Gârbea, Ștefan Borbély (acesta, de altfel are o poziție nuanțată, necontestând-o ci solicitându-i să se justifice sub aspect literar și istoric). Cele mai ample dezbateri asupra conceptului se poartă în patru numere consecutive ale revistei *Echinox* (nr. 6-7-8-9/1995) și tot în numita revistă este propus un „Dicționar de cărți” ale nouăzeciștilor în scopul promovării acestora

În anul 1996 urmează o altă amplă dezbatere în paginile „României literare”: I.B. Lefter scrie articolul „Anti-’90”, Ștefan Borbély publică un răspuns în articolul „Pro-’90”, Corin Braga observă că paradigma decanală a optzeciștilor (ca diferențiere față de șaptezeciști) riscă să se întoarcă împotriva lor. Mircea Cărtărescu vede în nouăzeciști niște simpli continuatori, uneori chiar pastșori ai antecesorilor, formați în cenaclurile acestora dar care, totuși, duc poezia prozaizantă, cotidiană cu un pas mai departe decât ei prin eliminarea ultimelor rămășițe moderniste și expresioniste. De altfel, M. Cărtărescu extrage din *generația ’90* câteva grupuri, printre care *Grupul de la Braşov*, *Grupul de la Bucureşti* format în jurul suplimentului literar *Nouăzeci* (figură centrală: Cristian Popescu), grupul *Club literar* (Ion Manolescu, Fevronia Novac, Vlad Pavlovici, Alexandru Pleşcan, Andrei Zlătescu, Ara Şeptilici), autorii volumului colectiv *Tablou de familie* din cadrul cenaclului „Litere” (Sorin Gherguț, Svetlana Cârstean, Răzvan Rădulescu, Mihai Ignat, Cezar Paul-Bădescu, T.O. Bobe), poeții basarabeni (Ștefan Baştovoi, Emilian Galaicu-Păun, Dumitru Crudu, Mihai Vaculovski, Vasile Gârnet), autorii volumului *Ferestre ’98* (Ioana Vlaşin, Marius Ianuş, Iulian Băicuș, Victor Nichifor, Doina Ioanid, Angelo Mitchievici, Cecilia Ștefănescu), enumerație la care se mai pot adăuga grupul ieșean *Club 8* și autori izolați precum Ioan Es. Pop sau Judith Mészáros.

Inițial, membrii *Grupului de la Braşov* sunt printre primii care vorbesc despre *nouăzecism* însă în scurt timp ajung să conteste *generația ’90*, acuzată că se auto-promovează săcâitor, incomod și superficial, fără *puncte de ruptură* (Andrei Bodi) față de optzeciști. „Deplasarea” percepției între optzeciști și nouăzeciști, există însă nu e considerată revoluționară – de o astfel de mutație se apropie optzecismul față de antecesorii. Pe filiera deschisă de optzeciști, nouăzeciștii, într-adevăr, au continuat să inoveze în privința tematicii și a limbajului, și nici nu aveau cum să nu o facă, favorizați de contextul deschiderii către Occident, a însușirii (grăbite, eronate, corecte – nu discut aici) a unor principii capitaliste și introducerii treptate a tehnologiei în viața lor de zi cu zi.

Au existat dezbateri în care nu doar că anumiți critici de autoritate au păreri categoric contrare, dar că aceiași critici (Lefter, Braga), de la un număr de revistă la altul sau de la un an la altul își nuanțează, dacă nu își întorc complet păreri și, când înainte nu credeau în cutare concept (*generație, optzecism, nouăzecism*) și-l considerau inoperant, iată că mai târziu îl îmbrățișează și-l promovează, sau viceversa. Am văzut și esești și critici neclintiți din pozițiile lor (pro sau contra), insensibili la argumente (precum Ulici, Mușina) precum și disensiuni serioase chiar în rândul eșantionului de poeți ce formează subiectul dezbaterii (brașovenii față de bucureșteni). În fața atâtor opinii, dintre care unele extrem de vehemente, unele bine argumentate și altele motivate doar de simpatii sau de factori pur subiectivi, probabil fiecare își poate alege punctul de vedere, fără teama că n-o să fie fundamentat de un întreg aparat critic.

Mediul în care un poet trăiește, influențele, mentalitățile, ideile dominante – filosofice, literare, *modus vivendi*, etc – nu pot fi separate de creația sa, căci toți factorii de mai sus (și nu numai ei) îi influențează într-o măsură mai mare sau mai mică arta poetică și produsul literar. Însă, în acest cadru general, trebuie investigat mai departe și mai în amănunt în ce măsură poetul analizat se încadrează în direcția comună, în ce măsură e o excepție, ce îi e specific, ce îl individualizează ca voce și temă, șamd. Se poate pleca, așadar, de la *generație* în tratarea unui poet, ceea ce poate funcționa uneori ca o contragere a tuturor conjuncturilor, o ușurință a plăsării. Dar nu se poate ajunge la *generație* ca explicație ori cauză absolută a creației sale.

1.3. Grupul. Grupul literar

Am definit și urmărit în special *grupurile primare*, *Grupul de la Braşov* încadrându-se într-o astfel de categorie, prin următoarele trăsături:

- i) numărul restrâns de membri, astfel încât fiecare îi cunoaște intim pe ceilalți și are o percepție individuală asupra fiecăruia; grupul de la Braşov are patru membri, doar cu unul mai mult decât numărul minim de indivizi ce pot constitui un grup (mă concentrez asupra *Grupului de la Braşov ca grup literar*, format din Simona Popescu, Andrei Bodi, Marius Oprea și Caius Dobrescu);
- ii) scopul comun și, subsecvent, o continuitate în urmărirea activă a acestuia, scop ce servește intereselor individuale ale membrilor; dincolo de evidența creației literare și construirea identității literare odată cu apartenența la grup (ei de altfel debutează într-un volum comun), braşovenii urmăreau și specificitatea grupului ori diferențierea lui atât pe verticală (linia vârstei și optzeciștii) cât și pe orizontală (grupurile din București și relația cu *generația '90*);
- iii) relațiile afective între membri, aspect nu doar inevitabil, ci chiar constituent al grupului, ce ține așadar nu doar de coeziunea, cât și de formarea acestuia;
- iv) solidaritate, și interdependență, chiar și dincolo de acțiunile comune, aspect vizibil nu atât în întrunirile lor regulate la cenacluri, cât și în relațiile neformalizate în niciun fel, cele de prietenie, și acțiunile lor solidare, de susținere reciprocă în relația cu regimul comunist, în speță cu Securitatea;
- v) diferențierea membrilor în funcție de rolurile din grup și de preferințe; cu titlu de exemplu se poate vedea diferențierea pe care Cărtărescu o face cu privire la înclinația conceptuală a lui Dobrescu și cea artistică a Simonei Popescu, dar detaliile vin din caracterizările pe care mentorul lor li le face sau pe care le sesizează ei înșiși, și la care voi reveni în capitolul dedicat lor;
- vi) constituirea unor norme ori semne proprii grupului, aspect pe care l-a îndeplinit mișcarea pe care grupul a creat-o și încercat să o promoveze, *mașscriismul*;

În privința grupurilor literare, Gheorghe Perian este cel mai aplicat în stabilirea trăsăturilor acestora. El așază *grupul* în același registru de sens cu *generația* și cu *școala literară*, concepte asimilate unei conștiințe colective și unor valori comune, situate înaintea conștiinței individuale. Chiar dacă în interiorul unei generații se pot forma ansambluri, cercuri mai mici precum *grupul* sau *școala*, *generația* include, nu nivelează; ea susține într-un concept unitar diferențele, permițând unui scriitor să facă parte simultan dintr-o anumită generație dar și un anumit grup sau școală literară. Perian vede apariția grupurilor ca efect al unei renumite reviste literare sau al unei personalități care captează prin forța ei energiile diferite ale indivizilor, creându-le astfel un spațiu determinat de manifestare. Grupurile sunt de obicei închise, însă compozite: dacă există o medie de vârstă, ea nu acționează în mod eliminatoriu sau discriminatoriu. Astfel, în cazul unui cenaclu literar (cu care un grup are numeroase paralele), putem vorbi de grupul format din nucleul dur al cenaclului, de membri fondatori sau membri permanenți, nu de toți ascultătorii ori participanții ocazionali la lecturi.

1.4. Școala literară

O foarte bună încercare de definire este dată de Gheorghe Perian care, până la un punct, aseamănă *școala* cu *grupul*: ambele sunt colectivități specifice, constituite deseori pe criteriul vârstei, ambele presupun consimțământul participanților și nici una nu poate atinge anvergura unei generații. Iar asemănările se opresc aici. Dacă grupul literar spuneam că e, pe scurt, o asociere spontană între tineri care se regăsesc în mentalități, idealuri comune, *școala literară* se formează pe baza unei relații pedagogice în care un individ experimentat transmite cunoștințele către o serie de tineri apti și dornici să le preia. Fiecare dintre cele două însușiri ale celor care învață, aptitudinea și dorința, sunt foarte importante și fac diferența față de școlile tradiționale: în acestea din urmă sunt strânși la comun elevi sau adolescenți competenți cu unii mai puțin înzestrați iar faptul că figurează în formația de clasă sau grupă nu ține de voința lor ci

de o structură în care, conform normelor sociale și regulamentelor școlare, au fost constrânși să intre. Asemănător cu școala tradițională este însă factorul pedagogic. Autoritatea profesorului este recunoscută, ideile lui sunt în general asimilate de către discipoli, căci relația tinde să fie aceasta, discipol – maestru. Într-o unitate social-culturală cum este aceea a *școlii literare* (sau filosofice, sau de pictură, de muzică, ș.a.m.d.), legăturile dintre profesorul prestigios și elevii săi se bazează pe convingeri și idei comune.

O analiză extinsă a relației dintre maeștri și discipoli o face George Steiner în cartea omonimă, de la *școlile* antice din Grecia până la „Maeștri” contemporani. Steiner trasează un tipar tripartit al relaționărilor: cel în care anvergura și autoritarismul Maestrului înfrânge elevul, cel în care discipolul își subminează și își trădează mentorul și, în fine, o ultimă categorie a „trocului”, în care relația de încredere dintre cei doi transcede într-una de iubire. În relație cu *Școala literară de la Braşov*, cel mai fervent promotor al relației pedagogice este Alexandru Mușina, prin numeroasele sale eseuri la temă: *Literatura ca meserie* (1989), apoi în *Poezia, amatorii și experții, Să devii ceea ce ești, Educațiunea poetului sau armăsarul și jocheul, La ce e bun experimentul, Din nou despre Cenușăreasă* – toate în volumul *Sinapse*, 2001, în eseuri din *Poezia. Teze, ipoteze, explorări* din 2008, sau volumul *Teoria și practica literaturii* din 2013, care este cu totul un astfel de manual.

Ținând cont de premisele de mai sus, nu toate formațiunile intitulate *școală* reprezintă astfel de *școli literare*, apropiindu-se mai mult de conceptul de *grup literar*. Cel mai relevant astfel de exemplu este *Școala de la Târgoviște*.

Așadar, în raport cu *grupul literar*, cu care uneori se confundă, *școala literară* are câteva caracteristici aparte. *Grupul literar* e o asociere spontană de scriitori bazată deseori pe vârstă, mentalități, idealuri și vocații comune, cu manifestări comune și identitate de grup, cu angajament literar clar și asumat, cu numări fix de membri, restrâns, și cu durată arbitrară. *Școala*, admitând o anumită flexibilitate asupra conceptului, poate fi o colectivitate formată prin consimțământ, cu număr fluctuant de membri și cu o continuitate în timp care cuprinde câteva promoții / generații. E o asociere programatică bazată pe o relație pedagogică dintre scriitori și *discipoli* dispuși în jurul unui sau unor maeștri, dar fenomenul e prezent și când o promoție o educă în baza unei tradiții pe următoarea, din care vor ieși noi pedagogi și uneori maeștri. Direcția estetică pe care o poate imprima maestrul / maeștrii contribuie la o identitate și o identificare facilă a școlii, dar nu e nici obligatorie, nici permanentă, nici definitorie pentru *școala literară* care, în sens larg, se poate forma pe baza unor *principii* și *valori* comune. Am în vedere deci nu o structură fixă (rigidă), care impune reguli sau e condiționată de ele pentru a putea fi definită, ci un fenomen dinamic, uneori ascuns vizibilului sau revelat doar parțial, greu încadrabil într-o relație cauzală clară, uneori underground sau – la o privire prea apropiată – confundabil cu alte evenimente / fenomene, totuși recognoscibil ca un fenomen în sine.

2. Mișcarea literară brașoveană între 1980 – 1989

Existența unui fenomen literar brașovean recognoscibil în mod constant și pe termen lung la nivel național se află în directă legătură cu repartizarea în proximitatea Brașovului a doi membri marcanți ai mișcării optzeciste, ambii teoreticieni și esești: poetul Alexandru Mușina și prozatorul Gheorghe Crăciun.

După terminarea facultății în 1978 (Facultatea de Limbă și Literatură Română a Universității din București), Mușina este repartizat profesor de limbă franceză la Întorsura-Buzăului, un orașel de sub 10.000 de locuitori aflat în apropierea Brașovului. Din 1980 începe să publice eseuri și poezii în revista brașoveană „Astra”. „Astra” era unica publicație locală cu un regim constant de apariție în perioada 1944-1989, prin urmare singura revista care, deși extrem de politizată, putea susține, controlat și delicat, un registru al unor opinii literare noi. Deoarece incipienta mișcare literară brașoveană trebuia să fie exprimată și publicistic ca să existe – iar revista „Astra”, după cum spuneam, era singurul canal local care putea susține consecvent, chiar dacă parțial, o platformă literară, voi analiza în continuare aparițiile de factură *optzecistă*, în special articolele teoretice. Vor fi precizate de asemenea și articolele apărute în alte publicații, recuperate după anii '90 în cărți de sine stătătoare.

Între 1969-1973, Gheorghe Crăciun urmează Facultatea de Limba și Literatura Română din cadrul Universității București. După terminarea facultății devine pentru scurtă vreme profesor de limba engleză și limba franceză în județul Vrancea, apoi e repartizat ca profesor de limba și literatura română la Școala Generală Nr. 1 din Zărnești, județul Brașov, unde va rămâne între 1974-1989. Crăciun publică proză scurtă în câteva dintre cele mai importante reviste literare din țară („Vatra”, „Dialog”, „Echinox”, „Forum studentesc”, „Tribuna”, „Viața românească”, „Astra”), texte ce se înscriu într-o direcție experimentală pentru susținerea căreia va fi nevoie să își construiască mai târziu propriul fundament teoretic, demers care îl va face unul dintre principalii teoreticieni ai generației optzeci din țară.

O altă personalitate care a contribuit esențial la formarea (din punct de vedere instituțional) unei *școli brașovene* însă mai mult ca administrator, mai mult după '90, este Ovidiu Moceanu. Moceanu urmează cursurile Facultății de Filologie din Cluj iar în 1971, la repartitie, alege Brașovul din motive familiale. Ovidiu Moceanu a ajuns în Brașov (ca profesor de limba română) în 1971, înaintea celorlalți doi – Crăciun a ajuns în 1974 iar Mușina în 1978 – însă, și aspectul e concludent, un ferment literar a început să se simtă doar în anii '80, o dată cu începerea publicării în mod constant de către cei doi teoreticieni (Mușina și Crăciun) a unor eseuri în „Astra” și o dată cu formarea de către și în jurul lui Mușina a unor tineri poeți și scriitori.

2.1. Publicistică, debuturi, publicații

Gheorghe Crăciun și Alexandru Mușina publică în mai multe reviste din țară (*Steaua*, *Caiete critice*, *Tribuna*, *România literară*, etc) însă revista brașoveană *Astra* e cea care găzduiește programatic articolele și le face cunoscute pentru prima oară eseurile, noua orientare și noile manifeste artistice. În 1981 apar simultan în „Astra” două dintre cele mai importante articole teoretice ale celor doi: *Poezia cotidianului*, respectiv *Proza cotidianului*. Poezia „cotidianului” e pe cale de a se naște, arată Mușina, însă ea a electrizat deja poezii tineri, le-a deviat nevoile, așteptările și imaginarul în descoperirea și sacralizarea banalului și în centralizarea persoanei intime, din viața de zi cu zi. Este urgentă nevoie de o poezie care să vorbească despre persoana de aici și de acum, conchide Mușina, iar aceasta nu se poate face decât printr-o ruptură decisivă față de moda temelor anterioare.

Pe de altă parte, Gheorghe Crăciun subliniază și el la rândul său un interes tot mai substanțial al scriitorilor de proză pentru cotidian, pentru realitatea imediată, precum și inițiative de asumare a propriilor biografii în textele literare. Astfel, „înțeles în toată profunzimea sa”, cotidianul ajută la instruirea asupra complexității și diversității vieții, la percepția dramatismului actelor umane, chiar și a celor mai neînsemnate. Gheorghe Crăciun propune și insistă pe metode noi: pe „sfidarea” așteptărilor cititorului cu texte imprevizibile, pe o permanentă și conștientă intervenție a autorului în trama epică cu scopul de a extrage cititorul din vraja narativă și de a-i aminti că un act literar este este o convenție. Obiectivul acestei poziționări este tocmai acela de a-l face pe cititor să observe acel contract la care s-a angajat prin lectură pentru a-i trezi resorturile sale critice și a-l face să se întrebe cum și de ce o secvență narativă a devenit text și, mai departe și invers, cum de acel text, prin însăși existența lui, propune de fapt o altă realitate decât cea evocată.

În 1982, sub titlul *Poezia – o șansă...*, Al. Mușina propune pentru prima dată propriul concept – *noul antropocentrism* – ca replică la articolele ce promovau postmodernismul românesc. Apoi, sub titlul *Educațiunea poetului sau armăsarul și jocheul*, Mușina insistă asupra gradului și necesității „educației culturale” a poetului. În același an Alexandru Mușina debutează în volumul colectiv *Cinci*, alături de Romulus Bucur, Mariana Marin, Bogdan Ghiu și Ion Bogdan Lefter.

G. Crăciun publică un alt manifest literar, *Autenticitatea ca metodă de lucru*, care de fapt trimite și e asimilabil aceleiași *proze a cotidianului*. După obositoarele supraaglomerări cu problemele „deceniului dogmatic”, eseistul propune „priza la real”: chiar dacă și *autenticitatea* în roman este tot o convenție, ea trebuie stimulată în mod special în două direcții: una a „concretului” și cealaltă a experimentului, a „cercetării spațiilor albe”; aceasta din urmă, cu tot potențialul de risc estetic pentru autor, e singura care poate aduce formule inovatoare. Doar adecvarea la real, după Crăciun, poate surprinde și capta părțile relevante din existența

individului și a lumii, iar mijlocul pentru această adevărată sondare este *textul* ca modalitate de sondare a profunzimii limbajului. Tot în 1982 Crăciun debutează cu romanul *Acte originale, copii legalizate*, receptat în toate revistele literare importante din țară cu peste 20 de cronici de întâmpinare. Experimentul propus de Crăciun cu acest roman de debut îi va face pe critici să conchidă că debutul este o serioasă promisiune a unor mijloace inedite de expresie și totodată o deschidere spre zone încă neexploatate.

Anul următor continuă cu o nouă pledoarie a lui A. Mușina pentru poezie (și pentru poezia cotidianului, în particular), definită ca esență, ca „limbaj maxim” (în articolul *Supraviețuirea prin ficțiune*). La rândul său, Gheorghe Crăciun publică prima propunere teoretică a *corporalității*, concept de înțelegere și interpretare ale literaturii din perspectiva trupului. Eseul *Trup și literă*, va fi astfel primul pas în teoretizarea uneia dintre cele mai importante teme sau idei noi în literatura română, ideea *trupului*, cu trimeri multiple la forma și consistența textului literar. Anul 1983 este din nou un an al debuturilor: Ovidiu Moceanu debutează cu volumul de proză scurtă *O privire spre Ioan* (Editura Dacia, Cluj-Napoca) iar G. Crăciun debutează în antologia prozatorilor de la Cenaclul Junimea *Desant '83* (Editura Cartea Românească, București), în care publică textul *Temă la alegere*. Antologia îi mai cuprindea pe Mircea Cărtărescu, Gheorghe Iova, Gheorghe Ene, Mircea Nedelciu, Sorin Preda, Constantin Stan, Cristian Teodorescu, etc.

Demersul teoretic programatic al lui Mușina pentru înnoirea poeziei continuă în 1985 cu eseul *Șase „teze” și o „addenda”*, apoi în 1986 cu articolele *La ce e bun experimentul*, *Unde se află poezia* și trei eseuri reunite sub titlul *Din nou despre Cenușăreasă (Trei eseuri despre poezie)* ce vin să completeze pledoaria mușiniană, ducând înspre imposibil întoarcerea poeziei la epistemele anterioare, șazeciste ori șaptezeciste. Făcând o scurtă istorie a poeziei (moderne, în principal) și susținându-și iar propriile concepte – *poezia cotidianului și noul antropocentrism* – pe Mușina îl interesează cum poate fi creată poezia, cum sunt gândite și ordonate cuvintele ca să transmită cât mai bine mesajul intențional, cum influențează ea universurile socio-culturale: universul limbajului, universul imaginar și universul realității proxime.

În 1988 Mușina publică sub titlul *Postmodernismul, o frumoasă poveste*, articolul de cea mai mare anvergură în combaterea conceptului de *postmodernism*. În același an Gheorghe Crăciun publică cel de-al doilea roman al său, *Comupunere cu paralele inegale*. În cronică de întâmpinare, Nicolae Manolescu clasează romanul lui Crăciun într-o a patra categorie, *textualistă*, față de cele trei deja teoretizate (doric, ionic și corintic).

Două articole publicate în 1989 completează viziunea lui Mușina asupra postmodernismului și a profesionalizării scriitorului. *Să-avem și noi postmoderniștii noștri* reia, detaliază argumentele poetului împotriva curentului „la modă” început cam cu două decenii în urmă în Occident, preluat apoi de poeții și, după ei, de critica literară românească. Apoi, în *Literatura ca meserie*, el propune pentru prima dată „instituționalizarea învățării meseriei de scriitor” prin câteva metode concrete, pragmatice, dintre care rețin înființarea cenaclurilor și organizarea cursurilor de *creative writing* în facultățile de filologie.

Consider că este relevantă trecerea în revistă a articolelor din anii '80 ale brașovenilor. Literatura română tocmai trecea printr-o transformare incontestabilă, proza și poezia românească păraseau în sfârșit modernismul târziu sau neo-modernismul iar scriitorii care teoretizau noua direcție, noile procedee (rămânând deci și exponenți ale acestora) erau probabil mai importanți decât criticii, care urmau să situeze noile creații pe tabla largă a literaturii, interpretând, analizând *a posteriori*. Rolul în schimbarea paradigmei literare și, iată, chiar în explicarea ei, revenea scriitorilor. Prin Alexandru Mușina și Gheorghe Crăciun, Brașovul a fost așezat pe harta literaturii.

2.2. Cercul literar 19

În 1981 se înființează un nou cenaclu literar în Braşov, *Cercul literar 19*. Cenaclul este amintit sub diferite denumiri: *Cenaclul 19*, *Cenaclul literar 19*, *Cercul literar 19* sau, mai simplu, doar *Cercul 19*; singura constantă, numărul 19, vine de la numărul participanților la prima ședință. Inițiatorul ideii este metodistul Adrian Munteanu, președintele cenaclului devine de la prima ședință Alexandru Mușina, iar printre participanți se numără Gheorghe Crăciun, Angela Nache, Paul Grigore, Ovidiu Moceanu, Ion Pop Barassovia, Vasile Gogea, Petru M. Haș, Leonard Oprea, Ninel Badea, ș.a, majoritatea nemulțumiți de calitatea singurului cenaclu literar existen în Braşov, *Cenaclul Astra* organizat în jurul revistei omonime. Dintre vizitatorii și invitații din exterior pot fi amintiți (conform celor evocate în interviuri) Mircea Nedelciu, Mircea Cărtărescu, Dan Culcer, Ioan Bogdan Lefter.

Dintre liceeni cooptați la cenaclu se remarcă în scurt timp Caius Dobrescu, Simona Popescu, Andrei Bodiu și Marius Oprea, care vor fi instruiți îndeaproape de Mușina atât în cadrul ședințelor cenacliere cât și în întâlniri informale acasă la acesta din urmă, prilejuri de mici petreceri animate de discuții literare. Alexandru Mușina le direcționează tinerilor lecturile, lucrează îndeaproape pe textele acestora iar liceenii admit necondiționat rolul de Maestru jucat de Mușina în formarea lor ca scriitori. Cei patru tineri devin participanți activi și permanenți ai cenaclului, susțin lecturi și discuții critice, ceea ce-l va determina pe Mușina să-i propună de două ori ca invitați în cadrul Cenaclului de Luni, în 1982.

Inițiativa înființării cenaclului a pornit așadar de la scriitorii de generație optzecistă nevoiți să se grupeze în fața scenei literare brașovene conservatoare. *Cercul literar 19* și-a întrerupt activitatea în 1984. Scurta viața a cenaclului a lasat însă urme memorabile în special pentru cei „formați” în cadrul lui și, totodată, a schițat viitoarele traiectorii ale acestora.

2.3. Grupul de la Braşov

În primul rând, trebuie precizat că „Grupul de la Braşov” poate fi observat retroactiv în două feluri: unul larg și altul restrâns. În sens larg, prin existența unui grup brașovean se poate înțelege o sumă de autori și teoreticieni grupați, în urma unor factori favorabili, la Braşov, în anii 1980: Alexandru Mușina, Gheorghe Crăciun, Sorin Matei, Caius Dobrescu, Marius Oprea, Simona Popescu, Andrei Bodiu, Vasile Gogea, Ovidiu Moceanu, Angela Nache, Ion Barassovia, Alexandru Țion, Paul Grigore, Marius Daniel Popescu, etc. Dinamica anilor va sparge curând această adunare, cei foarte tineri își vor urma studiile în alte orașe, apoi în anii '90 se vor înregistra în cadrul mișcării literare brașovene emigrări și dispariții premature. După care, în mod fericit, alte nume vor veni să înlocuiască locurile goale, o dată cu instituționalizarea fenomenului într-o Secție de Litere autonomă și, mai târziu, în Facultatea de Litere. În acest sens larg, termenul de *grup* nu este operant: lipsa unei coeziuni, a unui program, a unor trăsături comune (mentalități, idealuri, scopuri imediate sau de termen lung, alte aspecte similare ce pot ține de factorul biologic sau social) face imposibilă tratarea scriitorilor menționați ca un grup de sine stătător, un *grup primar*. Cei de mai sus intră mai degrabă într-un anumit ferment literar brașovean care mai târziu se va traduce în denumirea fenomenului ca „Școala de la Braşov”.

În sens restrâns, „Grupul de la Braşov” este format din Simona Popescu, Marius Oprea, Caius Dobrescu și Andrei Bodiu și se naște (ca sintagmă) la București. În mod absolut, „Grupul de la Braşov” se formează, desigur, fără a purta acest nume, în cadrul cenaclului *Cercul 19* din Braşov: cei patru tineri ajung în aceeași clasă după examenul de treaptă din liceu, își descoperă pasiunile comune și se împrietenesc cu ocazia cercului literar sau a altor întâlniri organizate de Alexandru Mușina. În afara Braşovului, grupul se evidențiază în 1982, la Cenaclul de Luni, inițial în formulă de trei, apoi în formulă completă, a doua și ultima oară. Trimiși acolo de mentorul lor, Mușina, tinerii au succes cu lecturile lor și rămân în anele cenaclului (pe lista de „pui”, după cum îi numește I.B. Lefter când trece în revistă participanții luniști). După absolvirea liceului, primii trei își continuă studiile la București, în cadrul Facultății de Filologie (Popescu, Dobrescu) și Istorie (Oprea) iar Andrei Bodiu alege Filologia de la Timișoara. Coeziunea brașovenilor va face ca în cadrul cenaclului „Universitas”, patronat de Mircea Martin, aceștia să fie percepuți ca

un grup diferit și autonom, recunoscuți cumva la comun, deși personalitățile, stilurile, tematicile lor poetice sunt sensibil diferite. Comune le sunt de fapt pregătirea teoretică și exigența, indiferent că o manifestă față de propriile texte sau față de creațiile altor cenacliști. Andrei Bodiu, student în Timișoara, este perceput de către bucureșteni ca parte a grupului iar el, la rândul-i, revendică această componentă în vizitele reciproce – el la „Universitas” în 1984 și 1986 și „Universitas” la „Pavel Dan”, din Timișoara, în aceeași perioadă.

2.3.1. Formare

După examenul „de treaptă”, cele 3 clase paralele (A, B și C) din cadrul Liceului „Unirea” se vor împărți pe profile iar cea de filologie îi va reuni colegi pe Simona Popescu, Andrei Bodiu, Marius Oprea, dar și Sorin Matei, Claudiu Secașiu și Valeriu Median. Simona Popescu descoperă că are în comun cu Marius și Andrei, pe lângă pasiunea pentru literatură „o sensibilitate, o ironie cu care ne protejăm de ceea ce era toxic, în afara grupului” (Interviu cu Simona Popescu, 2017). Iată, așadar, că începe să se contureze deja ideea unui grup, de trei membri, de la începutul clasei a XI-a de liceu. Amintirile foștilor adolescenți nu sunt foarte exacte dar, cel mai probabil, grupul de trei deja format l-a cooptat, cu ocazia unei tabere de creație, și pe Caius Dobrescu. Dobrescu era cu un an mai mic decât ceilalți trei, trecea din clasa a IX-a în a X-a, deci mai avea un an până la examenul de treaptă, iar contactul cu grupurile de elevi umaniști l-a „vrăjit”. La Liceul Andrei Șaguna unde Dobrescu era elev, atmosfera era destul de sumbră, elevii erau deja foarte bine orientați înspre propriile cariere, nu prea exista, se pare, loc de dezbateri și poezie. Or, în grupurile celor de la Unirea, exista o atmosferă de vie, alternativă, uneori chiar una de „contracultură juvenilă”, elevii erau mai experimentali, mai excentrici, ceea ce l-a atras pe Dobrescu iremediabil, astfel încât la examenul de treaptă de peste un an a decis – deși „Șaguna” era LICEUL din oraș – să se mute la „Unirea” (la „uniriști”, creaturi „interesante” și „libere”, își amintește Popescu). De asemenea, Caius Dobrescu începe să frecventeze *Cercul literar 19*, împreună cu cei trei prieteni.

Înclinați spre lectură și literatură, cei patru adolescenți au șansa să petreacă timp constructiv împreună și să întărească legăturile dintre ei, sub câțiva factori favorabili: geografic, biologic, afectiv, social. Grupul celor patru prinde formă și continuă să se coaguleze în cei apoximativ doi ani petrecuți împreună în cadrul *Cercului literar 19*. Prezența și intervențiile lor în cadrul cenaclului devin constante și, cu aportul de neînlocuit al lui Alexandru Mușina, procesul de formare a celor patru tineri ca scriitori devine evident. Mușina îi determină să ia în serios literatura, să nu mai considere poezia doar un mijloc de „a vrăji gagicile”, îi ajută să-și creeze o conștiință civică și una *politică*. La început există așadar acest grup de prieteni (apărut pe baza unor „afinități personale”, spune Oprea), extins într-o relație de prietenie-ucenicie cu Alexandru Mușina și mai târziu cu Gheorghe Crăciun. Ședințe de cenaclu, prelungite de multe ori seara târziu ori chiar noaptea, la Mușina acasă, pe strada Castelului 104, sunt macazul care îi îndreaptă pe cei patru adolescenți, inițial în grup, apoi individual, către propriile vocații.

În 1984 cei patru tineri părăsesc Brașovul. Nu după mult timp, *Cercul literar 19* încetează, în mod natural, să funcționeze.

2.3.2. Portrete

Închegarea acestui grup de patru prieteni s-a bazat pe doi factori interni și unul extern. Cei interni sunt afinitățile afective (care primează) și elective, cel extern este mentoratul lui Sandu Mușina. Cei patru erau diferiți atât temperamental, cât și – în privința textelor – stilistic. Andrei Bodiu, mai așezat, mai calm, avea o fire analitică și atentă nu numai la comentariile celorlalți, dar și la atitudinile, la posturile lor, astfel încât părerile pe care le formula proveneau dintr-o privire, să spunem, holistică asupra interlocutorului (după amintirile lui Adrian Munteanu). „Frumos și impertinent, scria ca Dinescu”, îl va vedea Simona Popescu, peste ani. Stilul neafectat al poeziilor lui îl va face ulterior pe Cărtărescu să-l asemene cel mai mult cu Romulus Bucur. Caius Dobrescu ieșea în primul rând în evidență printre ceilalți, fiind mai subțire și mai înalt decât toți. Mai dinamic, cu o voce pregnantă avea înclinații precoce către proză și eseu, pe

lângă poezie. O minte „conceptuală” (Cărtărescu), Dobrescu va deveni unul dintre cei care propun experimentele poetice cele mai radicale ale grupului, chiar dacă el însuși va dezavua ulterior ambii termeni (sau îi va nuanța, îi va dilua mai degrabă), *experiment* și *radicalism*. Caius va inventa și un concept care va funcționa și ca siglă a grupului, *mașscriismul*. Marius Oprea părea ușor mai retras în cadrul cenaclului iar intervențiile lui, mai rare decât ale celorlalți trei, păreau ușor excentrice, tangențiale, până la „senzația că el nu este neapărat structurat pe comentariu de literatură” (Munteanu). Un tip mai meditativ, mai singuratic, pasionat de istorie și arheologie (pasiuni ce se vor manifesta puternic în scurt timp), dispărea cu zilele de la școală; un tip căruia îi plăcea să doarmă sub cerul liber și care era în măsură să petreacă trei zile urmărind un mușuroi de furnici. Era de asemenea un radical, însă unul introvertit. Unul dintre poemele citite la Cenaclul de Luni, cu care a și avut succes, se intitula *Sala de așteptare* și a fost scris în urma unor lungi călătorii cu trenul, fără nici o țintă, dormind în sălile de așteptare și observând oamenii din acel mediu social. De altfel, își amintea Oprea, în anul acela așa își petrecuse și Revelionul într-o asemenea sală de așteptare. Simona Popescu, temperamentală, dinamică și ea în discuție, nu era genul care aștepta anumite favoruri (ba chiar le refuza) pe motiv că e fată. Ținea să rămână egala prietenilor ei și să ia parte la toate experiențele și întâmplările acestora. „Simona părea o fată silitoare, chiar o tocilară, ca să zic așa, spun părea, pentru că de la Simona te puteai aștepta la orice. Era mai degrabă aeriană la ore, dar avea niște ochelari și o mutrișoară preocupată, care îi ducea foarte ușor de nas pe toți profesorii”, își amintește Marius Oprea.

Prietenia dintre cei patru s-a fundamentat pe literatură. Mușina îi încuraja să ia poezia în serios, îi responsabiliza, iar ei au construit relațiile pe aceste coordonate literare, pe opțiuni comune dar și pe disensiuni, pe exigențe, încurajându-se practic unul pe celălalt și devenind, cu cât mai apropiați, cu atât mai severi cu propriile texte. Purtau nesfârșite discuții despre literatură, românească și mai ales universală, citeau și scriau unul pentru celălalt, până la limita la care nu îi interesa alt public, doar de la ceilalți (și, firește, de la Mușina, în perioada lor de formare) așteptând și acceptând singurele păreri ca fiind pertinente. Un grup exclusivist? Se poate spune și așa, dar nu ar fi total adevărat: mai degrabă un grup format spontan, în care s-au verificat reciproc încrederea în și puterea pe care o poate infuza literatura. Iar din literatură, poezia a fost cea care le-a marcat definitiv adolescența, poezia, ca subiect infinit de discuție, ca temă recurentă, mai importantă decât existența lor cotidiană. Liderul grupului: nici unul dintre ei nu a pretins a fi lider și nici nu ar fi acceptat vreunul. Erau temperamental, distincți, individualiști, până la urmă. Grupul a reprezentat, de fapt, un mic cocon afectiv, o „perioadă de stagiatură” din care fiecare (cu regretele aferente) a erupt în propria direcție.

2.3.3. Mentorul Alexandru Mușina

Activitatea celor patru tineri la cenaclul de la Braşov se împletește foarte strâns cu acțiunile carismatice, de mentorat, ale lui Mușina. Practic, nu se poate vorbi de cei patru adolescenți izolați, ei există o dată cu și datorită existenței „profesorului” și prietenului lor mai mare. Formarea celor patru în perioada liceului îi este datorată, așa cum nici unul dintre ei nu contestă. Nu se poate spune, pe de altă parte, că cei patru au ajuns scriitori exclusiv datorită lui Alexandru Mușina. Toți își amintesc că plăcerea lecturii și primele lor încercări literare datează din perioada gimnaziului, dacă nu de mai devreme, îndrumați de feluriti profesori – pedagogi mai mult sau mai puțin talentați, mai mult sau mai puțin interesați de valoarea reală a unui text literar (în beneficiul textelor elogioase specifice vremii). Însă nu este sigur că micile inițiative literare, tinerești ori inerent adolescentine ar fi continuat după depășirea acestei vârste fără aportul poetului optzecist, fără perseverența lui de a-i face pe liceeni să treacă de la joaca de-a literatura la o responsabilitate creatoare, la o fundamentare a cunoștințelor în și nu în ultimul rând la o implicare în social, în inevitabila politică înțeleasă în sens larg, ca act civic. Alexandru Mușina n-a încetat niciodată să creadă în funcția socială a poeziei, de unde și aplombul, acțiunile ideatice (dar, în fapt, extrem de pragmatice), convingerile în necesitatea promovării și învățării poeziei, a scrierii ei ca echilibrant social. Poate nu există o contradicție în această încredere ireală în puterea poeziei și înzestrarea charismatică de maestru pentru diferite generații de tineri. Există nenumărate evocări despre rolul carismatic al lui Alexandru Mușina,

Însă mă voi opri doar la câteva relevante venite din partea membrilor Grupului de la Braşov. Marius Oprea îşi aminteşte: „Contactul cu Muşina a avut pentru mine un rol determinant. În primul rând, dacă până atunci am scris dintr-un soi de exhibiţionism [...] Muşina m-a învăţat să mă iau în serios, deci să îmi asum puternic acest gest. [...] Muşina ne-a învăţat nu doar să construim o operă, să scriem o poezie, ci ne-a învăţat să punem în valoare ceea ce aveam mai natural în noi.” De asemenea, Caius Dobrescu remarcă faptul că întâlnirea cu Sandu Muşina a însemnat „o totală schimbare de modele, de standarde intelectuale, de concepte, de sisteme de referinţă. El ne-a făcut să ne reinventăm, la o vârstă încă foarte fragedă.” Portretul lui Muşina ca mentor e completat de Andrei Bodi: „Întâlnirea cu el a fost esenţială în devenirea mea ca om şi ca scriitor. [...] Mi-a orientat lecturile, mi-a citit cu un ochi de mare cunoscător poemele. Avea casa deschisă pentru noi şi pot spune că îl vizitam la ore imposibile.” şi de Simona Popescu: „Sandu [...] vorbea fără oprire şi râdea, făcea ironii. Căscam gura la el, că-i plăcea foarte tare şi să bîrfească lumea literară şi avea un haz nebun.”

O întâlnire decisivă, aşadar, pentru cei patru, o dată cu o „experienţă revelatoare”, după expresia lui Virgil Podoabă. Influenţa lui Alexandru Muşina s-a extins şi dincolo de liceu, chiar dincolo de facultate, când tinerii trecuseră deja prin diferite stadii, cadre şi modele de formare. La revenirea în Braşov (şi, aşa cum se întâmpla de fapt şi în vacanţe) tinerii îl vizitează frecvent pe maestrul lor, cum de altfel şi acesta consemnează în jurnalul anilor '88-'89. Însă, diferit faţă de anii anteriori, foştii elevi îşi formaseră propriile conştiinţe critice, iar întâlnirile se transformau de multe ori în polemici. Chiar când tinerii încep uşor să se desprindă de „maestru” – prin disensiuni, prin contre – acesta din urmă judecă acţiunile impersonal, conjunctural, şi analizează mai curând demersuri, direcţii şi potenţialităţi decât temperamente şi orgolii.

2.3.4. Maşscriismul

Maşscriismul, un termen inventat după un vers de-ale lui Caius Dobrescu, a fost a o încercare de denumire a unui program poetic care să-i reprezinte pe membrii Grupului de la Braşov. *Maşscriismul* însemna asumare sinceră a realităţii şi a existenţei în scris, o ponderare a lor dincolo de reflecţiile teoretice ale unora dintre optzecişti practicate doar pe jumătate în textele lor, neduse până la capăt, aşa cum acuzau cei patru tineri braşoveni. Aceştia urmăreau transpunerea autentică a vieţii în poem, cizelat estetic însă nefalsificat, nemetaforizat deoarece emoţia şi trăirea efectivă se găseşte în banal, în comportamentul comun. Aceasă „suprapunere între existenţă şi scris”, după cum explica Dobrescu, se afla în strânsă legătură cu faptul că scrisul este „legat indisolubil de viaţă, că este o formă a vieţii”.

Prin conceptualizarea programului lor, tinerii încercau o ruptură şi totodată o depăşire a optzeciştilor, una care să le confirme în acelaşi timp propria identitate. Tinerii reclamă un limbaj transparent, autentic, real iar poezia lor trebuie să să resemnifice, să traducă simplu – însă multietajat ca semnificaţii – dramă, bucurie, plictiseală sau exuberanţă, trebuie să aleagă regizoral detaliul cel mai relevant şi modul cel mai bun de reprezentare pentru transmiterea ideii, emoţiei, mesajului, niciodată trucate, cu rădăcini (auto)biografice exemplare pentru individul social. De altfel, *maşscriismul* pleacă de la versul *ca şi cum m-aş scrie* iar cel mai asemănător tip de astfel de discurs e inspirat de către poeţii minoritari germani din România, *Aktionsgruppe Banat*. Există câteva similarităţi între *maşscriism*, lansat prima dată în 1983, şi *fracturism*, mişcare iniţiată 15 ani mai târziu. Ambele încearcă să instituie şi să explice o nouă paradigmă care urmăreşte să explice în poezie exact viaţa şi greutăţile autorului de poezie şi, mai extins, ale cetăţeanului. Dat fiind contextul social diferit însă intenţiile asemănătoare, se poate propune ideea conform căreia *maşscriismul* a influenţat şi favorizat naşterea ulterioară a *fracturismului*.

2.3.5. Grupul de la Braşov la „Cenaclul de Luni”

În 1982, la iniţiativa lui Alexandru Muşina, tinerii braşoveni vor susţine în două rânduri lecturi de poezie în cadrul renumitului Cenaclu de Luni. La începutul anilor '80 Cenaclul de Luni

îndeplinesc deja condițiile pentru a se constitui într-un început de legendă, era recunoscut la nivel național, participanții la cenaclu (respectiv *membri, participanți și vizitatori*, după cum i-a împărțit Ion Bogdan Lefter) ajungeau uneori, în momentele de „maximă glorie”, la 70 de persoane. Decizia lui Mușina de a-i trimite acolo pe tinerii lui învățăcei denotă cel puțin două lucruri: faptul că și-a asumat un risc, deoarece desființarea brașovenilor în cenaclu ar fi însemnat, subsecvent, și „raderea” lui ca mentor și, indirect, ca poet (din moment ce el i-a învățat poezie). Pe de altă parte, reiese clar încrederea pe care Mușina o avea în potențialul, talentul și nivelul de pregătire al celor patru, ca și în calitatea textelor deja „ produse” de aceștia.

Lecturile tinerilor („pui”, cum îi numește I.B. Lefter) la Cenaclul de Luni au avut succes. Un „cronicar” de încredere al cenaclului, Lefter enumeră participanții la cenaclu, o listă de peste 140 de nume, în cuprinsul căreia se regăsesc și Simona, Marius, Caius și Andrei. Mai mult decât atât, în 2008, doi dintre membri nucleului Cenaclului de Luni, foști președinți ai acestuia (Radu Călin Cristea și Doru Mareș), au avut inițiativa de a-i convoca, de a-i reuni într-o singură întâlnire pe membrii cenaclului, invitație care este de asemenea adresată și celor patru brașoveni. Nu în ultimul rând, rețin și mărturia lui Nicolae Manolescu în legătură cu prezența și prestația brașovenilor la cenaclul bucureștean: una „de neuitat”, spune el, în prefața volumului colectiv „Cinci”, în prezentarea pe care i-o face lui Alexandru Mușina.

2.3.6. Grupul de la Braşov la „Universitas”

Importanța grupului brașovenilor în cadrul „Universitas” e relevată mărturiile câtorva dintre membrii cenaclului „Universitas” cu privire la grupul brașovenilor, mărturii ce atestă coeziunea grupului, activitatea și importanța lui în cadrul cercului bucureștean. Grupul de la Braşov apare la Universitas în formulă ușor diferită: Andrei Bodiu a ales să urmeze facultatea în Timișoara, însă participă la câteva întâlniri între „Universitas” și cenaclul „Pavel Dan” din Timișoara, fiind asimilat de către bucureștenii grupului brașovean. Apoi, alături de Caius, Simona și Marius apare frecvent prietenul lor Sorin Matei, însă acesta este mai degrabă ascultător de poezie decât lector al propriilor creații sau comentator. Printre cei ce le atestă brașovenilor importanța în cadrul Cenaclului „Universitas” se numără Horea Gârbea, Fevronia Novac, George Ardelean, Cătălin Țârlea (care remarcă solidaritatea lor și viziunea distinctă a acestora despre literatură), Radu Sergiu Ruba, Ramona Fotiade (brașovenii demonstau o „solidaritate de origine și de parcurs, cu repere literare și opțiuni clar definite”), șamd. Desigur, importantă este și mărturia conducătorului cenaclului, Mircea Martin, ce semnaleză în jurnalul cenaclului specificitatea fiecăruia: poezia programatic anti-poetică, adecvată la real a lui Andrei Bodiu, poeziile narative, exploziv-experimentale și inteligența combinatorie în proză ale lui Caius Dobrescu, imaginarul halucinant și realul straniu construit de Simona Popescu și, în sfârșit, originalitatea perspectivei lui Marius Oprea.

3. Scriitori brașoveni în Arhivele Securității

3.1. Andrei Bodiu

În data de 27.04.1985 lui Andrei Bodiu îi este deschis Dosar de Urmărire Informativă sub numele conspirativ de „Poetul” pentru că, în prezența unui informator, a făcut următoarele afirmații: „Un poet trebuie să fie sau pentru sau împotriva regimului, iar el este total împotriva regimului. Este imposibil să nu vezi halul deplorabil în care am ajuns. Dacă scrii poezie e imposibil să nu te revolți împotriva statului.” Activitatea de urmărire durează din anul I de facultate până în anul IV, fiind dispuse în legătură cu obiectivul următoarele măsuri: racolarea informatori din rândul relațiilor apropiate, interceptarea corespondenței, percheziție și introducerea mijloacelor de ascultare în camera de cămin, investigații în legătură cu familia, documentare în legătură cu activitățile cenacliere și obținerea textelor încă nepublicate.

Majoritatea portretelor întocmite de informatori sunt favorabile, descriindu-l pe Bodiu ca student conștiincios, serios, bine pregătit profesional. Din notele informative reiese și faptul că

Andrei Bodiou se considera inițiator al unei noi concepții despre poezie, cu accente clare de originalitate stilistică, dar și faptul că Bodiou scrie poezii antisociale, cu substrat, împotriva regimului. Informatorii cu pregătire literară remarcă și influența poeziei americane asupra textelor lui Bodiou, în special a poezilor Alen Ginsberg sau Frank O'Hara, precum și influența poezilor din Aktionsgruppe Banat. De-a lungul perioadei de urmărire se întreține un climat tensiunat în jurul lui Bodiou care declară, tot în prezența informatorilor, că se simte urmărit și persecutat de către organele de Securitate. În iulie 1988 este organizată o învedere între student și lucrătorul de caz, care se încheie cu un raport al acestuia din urmă: „Pe parcursul întregii discuții s-au inițiat acțiuni de influențare pozitivă relevând menirea scriitorului și poetului în epoca actuală. Obiectivul a arătat că a înțeles cele discutate, promițând că pe viitor se va alinia cerințelor societății și nu va mai da prilejul unor discuții asemănătoare.”

3.2. Caius Dobrescu

Dosarul de urmărire informativă pentru Caius Dobrescu, notat sub numele conspirativ de „Poetul”, a fost deschis în februarie 1988, pe când pe când Dobrescu era student în anul IV la a Facultatea de Filologie (deși există note informative în Dosar anterioare acestei date). Motivele deschiderii Dosarului sunt comentariile lui Dobrescu cu privire la situația culturală românească, mai exact ideea „unei revoluții culturale pe care o pot face numai intelectualii”. Dobrescu se află în atenția Securității și pentru că în camera sa din cămin primește frecvent vizitatori (printre ei, Sorin Matei și Marius Oprea) împreună cu care organizează serate cu băutură, poezie și muzică simfonică. Din notele informative se pot reține, pe scurt: comentariile lui Dobrescu despre cei aflați la conducere – „numai incuți”, faptul că ar fi un reprezentant al generației '80, descrieri ale poeziei acestuia ca abstractă, ironică, prozaică, demitizatoare a valorilor culturii românești, acuzația că frecventează biblioteca americană și că încearcă publicarea unor texte în samizdat.

După finalizarea studiilor și repartizarea lui Dobrescu ca profesor în Făgăraș, Securitatea București trimite dosarul lui Securității Municipiului Făgăraș în vederea continuării urmăririi (1989). Noii informatori recrutați semnaleză că obiectivul ascultă „BBC” și „Radio Europa Liberă” dar și faptul că acesta și-ar trata colegii cu sfidare și aroganță, convins fiind că locul său „nu este într-o școală obișnuită”. În dosar apar și fotografii ale obiectivului preluate de echipele de filaj. O situație care nu poate fi documentată însă care are mari probabilități să fie reală este și o anchetă însoțită de violențe fizice, evocată de Dobrescu în interviuri și confirmată de Sorin Matei, anchetat de asemenea în aceeași „ședință”.

3.3. Alexandru Mușina

Raportul cu propunerea de luare în lucru a lui Alexandru Mușina este întocmit în 18 aprilie 1989, însă urmărirea lui efectivă începe cu câțiva ani înainte. Motive: Mușina întreține relații cu scriitori aflați deja în atenția Securității, respinge literatura militantă partinică preferând producerea unei literaturi incifrate, destinate unei „elite intelectuale”, face parte din „Generația '80”, scrie o poezie care reflectă caractere degradante din viața socială, este un nemulțumit cu potențial de a deveni un eventual contestatar. Se mai reține că obiectivul nu este de acord cu linia politică a Revistei Astra și refuză să mai colaboreze cu texte și că își manifestă orientarea spre o literatură ermetică, dar estetizată, neangajată. Majoritatea documentelor din dosar sunt interceptări ale corespondenței întreținute de Mușina cu Romulus Bucur, Sorin Preda, Ion Pop, Constantin Severin, Maria Culcer, Sanda Cordoș, Virgil Mihaiu, Marcel Tolcea, etc. În jurul lui Mușina sunt dirijați informatori, este documentată activitatea lui din cadrul cenaclului *Cercul 19*, sunt înregistrate criticile frecvente și acide ale lui Mușina cu privire la mediul literar românesc. Informatorii rețin și fragmente de discursuri ale lui Mușina în cadrul evenimentelor poetice din țară la care participă sau din ședințele cenaclului brașovean.

Păstrând în vedere că este nevoie de precauție asupra validității absolute a conținutului Dosarelor din Arhivele Securității, dosarul lui Alexandru Mușina este cel mai complex și ofertant totodată dintre cele studiate în ceea ce privește mediul literar brașovean din anii '80.

3.4. Gheorghe Crăciun

Lui Gheorghe Crăciun, denumit conspirativ „Dikens”, i s-a deschis Dosarul personal de *colaborator* fără a fi precizată data deschiderii ci doar aceea a încetării contactului cu legătura, la data de 7.09.1984. Pe prima filă, în dreptul numărului arhivei, apare și mențiunea, greu descifrabilă, *Dosar predat pentru distrugere*. Din dosar face parte și un raport cu propunere de recrutare, datând din noimebrie 1975! Nu există în documente care să ateste rezultatele aduse de Crăciun (nici în dosarele membrilor din Gruparea Noii din care Crăciun a făcut parte, dosare consultate indirect), nu există în dosar niciun document scris sau semnat de Crăciun, nu există nici măcar dovada că s-a discutat efectiv cu acesta sau dacă propunerea de recrutare s-a materializat sau nu. În acest sens, dosarul de doar 5 file se încheie cu mențiunea lucrătorului de caz: „Din discuție, dacă va reieși că [G. Crăciun] nu are posibilitatea și va refuza colaborarea, se va lăsa impresia că s-a discutat cu el pentru a ne documenta privind aspectele de la școală”. Cazul lui este unul exemplificativ pentru dificultățile de formă (scris ilizibil, hașuri, lipsa datelor) și de conținut (numărul mic de pagini) în analiza Dosarelor cât și pentru imposibilitatea formulării unor concluzii privind relația dintre *obiectiv / colaborator* și Securitate. Orice concluzii formulate în acest caz ar fi pure speculații.

3.5. Sorin Matei

Cazul „Filozofului” – numele conspirativ al lui Sorin Matei – e prezentat în revista de uz intern a Securității, *Securitatea*, nr. 2/1989. Este descrisă bombastic destructurarea grupării polarizate în jurul lui Matei din care mai fac parte Marius Oprea, Florin Lobonț, Anghel Ciobanu, Marius Ungureanu, studenți la aceeași facultate, Caius Dobrescu de la Filologie, sau Claudiu Secașiu, lucrător al Muzeului de istorie din Braşov. Printre motivele urmăririi tinerii au în posesie reviste legionare, urmăresc înființarea unor instituții fantomă care să le concureze pe cele oficiale, ei înșiși ar urma să-și intituleze gruparea „tinerii liberali” sau „George Brătianu”, sunt intreresați de publicarea în samizdat, de documentarea demolării unor localități rurale, de plecarea ilegală din țară și de participarea la „Solidaritatea”, în Polonia, căreia să îi transmită simpatia lor.

3.6. Marius Oprea

Situația Dosarului lui Marius Oprea e paradoxală și, tocmai de aceea, interesantă. În urma solicitării de a consulta Dosarul acestuia pe care am formulat-o către CNSAS în cursul lunii mai, 2016, am primit răspunsul că nu există în Arhivele Securității un Dosar pe acest nume, cu toate că Marius Oprea apărea ca legătură în dosarele lui Sorin Matei și Caius Dobrescu, în acesta din urmă existând chiar și o declarație luată lui Oprea în 1988 în care acesta se „incriminează”, recunoscând cele mai sensibile aspecte de care era acuzat (comentarii denigratoare la adresa regimului, ascultarea „Europa Liberă”, samizdatul, plecarea în Polonia, fotomontaj cu privire la demolări). În 2017, în urma conversației telefonice cu Marius Oprea, acesta mi-a confirmat presupunerea – că propriul Dosar încă este secretizat, cazul fiind considerat unul de „siguranță națională”.

4. Școala de la Braşov după 1990

4.1. Școala de filologie instituționalizată

În 1990, prin eforturile lui Ovidiu Moceanu, Gheorghe Crăciun și Alexandru Mușina, se înființează Secția de Litere în cadrul Facultății de Științe, funcționând în această formulă până în anul 2002. În '90 e formată prima grupă de 25 de studenți, coordonată de un trio de profesori asociați: Crăciun, Mușina, Moceanu. Apoi, în '91 cei trei participă la concurs pe două posturi de

lector, în fața unei comisii formate din profesorii Liviu Petrescu și Mircea Martin. Obține posturile Crăciun și Moceanu, iar Mușina îl va obține la rândul lui în anul următor. Cursurile se diversifică iar numărul de studenți se mărește, ca și numărul de cadre didactice, prin cooptarea unor profesori de renume printre care Virgil Podoabă (din 1992), Cornel Morar (între 1993-2001), Al. Cistelecan (între 1994-2000), Romulus Bucur (din 1997), Mihaela Gheorghe, dar și Andrei Bodi (mai târziu, decan), Virgil Borcan, Carmen Puchianu (din '95) sau Caius Dobrescu. Se vor alătura Ruxandra Ivănescu: brașoveancă, dar absolventă a filologiei clujene în 1986, Mihai Ignat (brașovean și el, însă format la București, trecut prin cenaclul „Litere” condus de Mircea Cărtărescu), Rodica Ilie (o altă absolventă a Literelor din Brașov) și Adrian Lăcătuș, considerat un *prodigy* de către colegii și mentorii mai mari (Bodi, Mușina, Crăciun) și „crescut” sub îndrumarea acestora.

Atmosfera e una de stimulare și de motivare, așa cum își amintește profesorul Podoabă: fie că e vorba de cărți colective sau de proiecte proprii, influența reciprocă se manifestă nu în formula artistică ci mai degrabă în asiduitatea și dedicarea pe care o dovedește fiecare.

Ce a încercat să inoveze filologia brașoveană nu stă numai în cursurile de scriere creatoare ci și în predarea literaturii, profesorii brașoveni rămânând convinși că însuși modelul și modul de predare prin care ei au trecut în facultate este unul datat, anacronic. Mușina, Crăciun, Bodi, Moceanu, dar și Cistelecan – profesor la Brașov, propun o schemă selectivă, dinamică, care să pună în valoare autorii relevanți – un model, cred ei, mai profitabil pentru studenți. Astfel, Școala nou înființată încearcă să inițieze un act reformativ, să regândească instrumente și concepte teoretice, mai flexibile, mai adaptate literaturii contemporane.

Ca structură de specialitate, Facultatea de Litere se înființează deci abia în 2002, decanatul fiind asigurat prima dată de Ovidiu Moceanu (2002-2004), apoi de Andrei Bodi, două mandate (2004-2012), în prezent funcția fiind ocupată de Adrian Lăcătuș (din 2012). În 2001 se înființează Masteratul de Scriere Creatoare.

4.2. Alexandru Mușina, Gheorghe Crăciun

Cele două personalități, Crăciun și Mușina, pun bazele unei școli de filologie brașovene instituționalizate și unei școli literare, prestigiul lor începând să atragă studenți din zone tot mai îndepărtate. Cărțile lor devin raportări (și lecturi) obligatorii pentru studiul mișcării optzeciste în particular și, în general și mai important, pentru teoria literaturii contemporane. De asemenea, Crăciun și Mușina devin formatori de opinie critică din punct de vedere în special literar, dar și social-politic. Gheorghe Crăciun, de al cărui nume se leagă conceptul *corporalității textului*, publică după 1990 proză scurtă experimentală în peste zece reviste literare, publică eseuri în care militează pentru *creative writing*, pentru profesionalizarea, responsabilitatea, libertatea și autenticitatea scrisului. În 1993 publică antologia *Competiția continuă. Generația 80 în texte teoretice*, eveniment editorial și bornă obligatorie pentru studiul *optzecismului*, urmată de *Generația 80 în proză scurtă*. Publică de asemenea volume de articole politice și încă trei romane (ultimul, *Femei albastre*, postum).

Alexandru Mușina publică în 1993 *Antologiei poeziei generației '80*, un volum necesar dar care naște polemici aprinse, din partea poezilor care lipsesc din cuprinsul cărții. Până la dispariția sa, Mușina publică încă 14 volume de poezie, o antologie de poezie modernă împreună cu Romulus Bucur 8 volume de eseuri-pledoarii pentru poezie (funcția ei socială, nevoia experimentului, *creative writing*, etc), un volum de corespondență și un roman.

4.3. Grupul de la Brașov: activitate, receptare, dizolvare

În 1991 *Grupul de la Brașov* lansează volumul colectiv *Pauză de respirație* apoi se desface treptat în direcții și evoluții individuale, chiar dacă mulți ani de acum înainte membrii lui vor fi frecvent menționați de critică ca asociați la grup. Cei patru sunt asociați unui tip de scriitor polivalent specific anilor '90: Caius Dobrescu este poet, romancier, eseist, teoretician; Simona Popescu – poetă, romancieră, eseistă; Andrei Bodi – poet, romancier, critic, universitar; Marius Oprea – poet, prozator, istoric. La sfârșitul deceniului nouă emblema *Grupul de la Brașov* este

încă puternică dar membrii ei nu mai funcţionează ca grup literar, rămânând un grup de prieteni. Printre cele mai importante realizări ale grupului se numără inventarea și promovarea *mașscriismului* și, editorial, prima manifestare individuală (Simona Popescu cu *Xilofonul și alte poeme*, 1990) și în grup (*Pauză de respirație*, 1991) de depășire a postmodernismului în postcomunism.

4.4. Revista „Interval” și alte publicații

Revista „Interval”, înființată în 1990 și al cărei manager de proiect e Alexandru Mușina, e expresia nevoii de spațiu personal și de comunicare, de desprindere totală de „Astra” a scriitorilor care în ultimii 10 ani au funcționat mai mult sau mai puțin underground. Revista e una culturală și nu strict literară, propunându-și de la început un orizont cultural extins, de la literatură la pictură, muzică, politică, istorie, etc. Competența și exigența redactorilor fac din revistă în scurt timp – dar, din păcate, și pentru scurt timp – una dintre cele mai importante reviste culturale din țară, „Intervalul” atingând un tiraj de 20.000 de exemplare și fiind premiat pentru cea mai bună revistă culturală a anului 1991 la Salonul Național al Cărții și Publicațiilor Culturale, alături de „Apostrof” și „Echinox”. Însă în 1992, cel mai probabil din lipsa finanțării – determinată de opoziția Uniunii Scriitorilor care nu era în acord cu această totală desprindere a revistei de tradițiile publicistice românești – „Interval” își încetează apariția:

În primii ani ai deceniului 9 se mai înregistrează câteva inițiative: e înființată revista „Neohopi” de Caius Dobrescu, revistă ce funcționează undeva în intervalul 1991-1996, intersectându-se cu (sau poziționându-se între) revistele studentești, „Și” (revistă studentească avangardistă cu apariție, probabil, într-un singur număr) și „Erată”, condusă de Virgil Podoabă.

În 1997, prin eforturile lui Andrei Bodiș va fi reluată seria a II-a a „Intervalului” (între 1997-2004, cu 21 de numere).

„Interval” s-a numărat în rândul revistelor cu trăsături de pionierat (după Revoluție): printre primele reviste tematice din România, printre primele (în orice caz prima din Brașov) care scoate și ediție electronică, prima care spațiu și importanță egală umaniștilor și sociologilor din diaspora, printre primele care revitalizează forma (hârtie lucioasă, copertă colorată, șocantă, atractivă), inițiind, prin toate acestea, un nou model pentru o revista literară.

În viziunea lui Andrei Bodiș, ambele serii ale „Intervalului” s-au caracterizat prin conștiința a valorii, o viziune și o ambiție a poziției centrale (ca importanță și interes) și loc democratic al dezbaterii critice.

De asemenea, o publicație extrem de apropiată *școlii brașovene* este Revista „Vatra”, prin intermediul profesorilor și mentorilor – în același timp redactori sau aflați la conducerea prestigioase reviste, revistă care încă din anii 1990 a promovat în paginile ei tânăra instituție brașoveană și scriitori formați aici.

4.5. Scrierea creatoare: cursuri în facultate și masteratul de profil

Alexandru Mușina și Gheorghe Crăciun militează pentru utilitatea cursurilor de scriere creatoare încă din anii 1980. Începând cu 1982, Mușina publică periodic eseuri în care explică, folosindu-se deseori de exemplele altor țări, avantajele căii magistrale (iată ideea, în stadiu germinal, *Școlii literare de la Brașov*), el însuși fiind coordonator a numeroase cenacluri și inițiator al unor cursuri de poezie modernă neafiliate niciunui program curricular.

În 1992 aceste intenții sunt transpuse în realitate: dacă înainte Mușina organizase tot felul de astfel de adunări literare minim formalizate, în 1992 implementează în planul de învățământ împreună cu Gheorghe Crăciun primele cursuri opționale de *scriere creatoare* – o inovație pionierat în România. În 2001 cursurile se dezvoltă într-un masterat care, sub diverse nume schimbate mai degrabă din motive politic-administrative, a asigurat același scop: în 2001, la înființare, se numea Masteratul de Literatură și Comunicare, din 2008 și-a schimbat numele în Scriere Creatoare și Traducere Literară ca, din 2009, să rămână sub denumirea de Inovare Culturală. În strânsă legătură cu participarea la aceste cursuri se află, înainte de 2000, evoluțiile lui Iulian Ciocan, Dumitru Crudu, a Ruxandrei Novac. Cursurile de scriere creatoare se

adresează tinerilor poeți, prozatori, dramaturgi, autori de proză scurtă și de literatură fantastică, iar rezultatele sunt vizibile în următorii ani: antologii de poezie, de proză, de teatru, volume individuale, numeroase piese de teatru puse în scenă. Mai mult, tinerii care frecventează cursurile înființează în paralel cenacluri și cluburi de lectură destinate publicului.

Concluzii

Școala de la Braşov a evoluat de la o anvergură de cenaclu literar până la un fenomen complex manifestat în câteva direcții principale: construcția instituției universitare, crearea unor evenimente literare cu ecou (inter)național, concursuri de poezie, edificarea de reviste și edituri, formarea și lansarea de scriitori. Legate prin fire cauzale imposibil de explicat până la capăt, direcțiile fenomenului se bazează pe câteva trăsături comune: disponibilitatea unor scriitori-pedagogi de a preda ștafeta de la o generație la alta, valorizarea talentului și a alterității, deschiderea spre grupul spontan, informal, în detrimentul relațiilor strict ierarhice, dezvoltarea unui mediu de prietenie-suport menit să cultive mai degrabă individualitatea, dinamismul, flexibilitatea decât un Program Cult ori o anumită Ideologie.

De-a lungul lucrării de față am urmărit edificarea și evoluția fenomenului literar de la Braşov de la fazele incipiente – anii '80, până în jurul anilor 2016-2017, având în vedere două perspective sau două perechi ale ramificațiilor fenomenului: una de formă (sau condiționată de un cadru instituțional), însemnând faza pre-formală, între '80-'89, și apoi faza instituționalizată, după '90 și, respectiv, una de conținut, adică o *școală literară* și una *filologică*. În mod simplificat, conexiunile dintre aceste ramificații pot fi redată astfel: faza pre-formală a fost aceea a începutului *școlii literare*, pe care faza instituționalizată a consolidat-o, o dată cu edificarea și investirea tot mai multor resurse într-o nouă *școală filologică* (anume Secția, apoi Facultatea de Litere).

M-am folosit deseori în lucrare – pentru a denumi fenomene literare, pentru a trasa evenimential, pentru a contextualiza curente și manifeste literare ori pentru a explica cronologia din societatea literară românească de istorie recentă – de câteva concepte: *generație*, *promoție*, *grup literar*, *școală literară*. Prin urmare am intenționat să documentez aceste noțiuni, să le acopăr din punct de vedere teoretic sau cel puțin să surprind, acolo unde există controverse, cele mai importante discuții purtate în jurul lor. Termenii de mai sus, a căror semantică poate deveni cu atât mai derutantă cu cât e mai aprofundată analiza lor, pot deturna prin insuficienta explicare tocmai înțelesul, poziționarea exactă și contextualizarea evenimentelor ce fac obiectul analizei.

În cel mai întins capitol al lucrării am analizat mișcarea literară brașoveană între anii 1980-1989. Am urmărit, pentru argumentarea existenței unei astfel de mișcări, manifestările ei timpurii în presa vremii și conținutul ei tematic, de unde necesitatea recuperării articolelor lui Alexandru Mușina și Gheorghe Crăciun, principalii promotori ai fermentului literar brașovean. Revista *Astra* le găzduiește pentru prima dată programele teoretice: *proza și poezia cotidianului* (locul de producere al dramelor adevărate), *noul antropocentrism* mușinian (încercare de definire a noii paradigme poetice în măsură să înlocuiască *postmodernismul românesc*) și *corporalitatea textului* a lui Crăciun (dinamitarea stilului clasic narativ și atenția acordată construcției și propriului limbaj (deci și mesaj) al textului, care devine astfel principala poveste). Alte aspecte pe care cel doi le împărtășesc în articole se referă la necesitatea cursurilor de scriere creatoare pentru formarea scriitorului și la *pregătire* – cunoașterea și mișcarea cu ușurință în câmpul literaturii universale, al creațiilor, scriitorilor, curentelor estetice. De unde, pe cale de consecință, cei doi mută ștacheta valorică în (și permanent se raportează la) acest câmp al literaturii universale. Am analizat cenaclul *Cercul 19* ca mediu de formare al *Grupului de la Braşov*, grupare pe care am urmărit-o de asemenea de la formare până la momentul în care membrii urmează direcții individuale. Pentru o imagine completă, am analizat și dosarele existente în Arhivele Securității, din punct de vedere al legăturii dintre motivele urmăririi și preocupările literare ale scriitorilor brașoveni.

În ultimul capitol al lucrării am urmărit fenomenul brașovean din 1990 până în 2017, oprindu-mă asupra a ceea ce am considerat că sunt evenimentele cele mai relevante: instituționalizarea *școlii*, înființarea Revistei „Interval”, continuarea activităților teoretice ale lui

Gheorghe Crăciun și Alexandru Mușina, traseul și receptarea *Grupului de la Braşov* și, specific și cel mai important pentru *școala literară de la Braşov* – cursurile de scriere creatoare.

Chiar dacă, tradițional, *școala filologică* și *școala literară* sunt așezate pe paliere diferite, la Braşov acestea coexistă, sunt convergente, iar această îmbinare este de fapt una dintre cele mai importante trăsături ale *Școlii de la Braşov*: instituționalizarea unei școli informale compusă dintr-un grup (în sens larg) de scriitori, planificarea administrativă și curriculară prin propriile acțiuni ale acestora, punerea în practică, într-o structură cât mai puțin represiv-birocratică a propriilor viziuni de mentorat și păstrarea dar în același timp și îmbogățirea viziunii inițiale cu fiecare generație de scriitori care trece la conducerea școlii de acum formalizate – acestea cred că sunt consecințele fericite, nebănuite de la început (chiar dacă, probabil, sperate mai mult sau mai puțin conștient) ale unei întâlniri absolut fortuite inițial.

Din perspectivă strict literară, am văzut că fenomenul de la Braşov nu este unul care să nască direcții, curente sau ideologii literare. Braşovenii nu au întocmit un Program care să dicteze trans-generațional o direcție estetică (deși, în poezie, se poate sesiza și acum *poezia cotidianului*, transformată și rescrisă în registre foarte diferite de un Dósa, un Drăgoi sau un Elekeș). În schimb, *Școala de la Braşov* se bazează pe *vocații, principii și cerințe* comune.

Vocația de a scrie și de a-i învăța pe alții să scrie, începând de la membrii fondatori A. Mușina și G. Crăciun, continuând cu profesorii cooptați la scurt timp după fondarea Secției de Litere (V. Podoabă, A. Cistelean, C. Moraru, R. Ivănescu, ș.a.) și apoi cu profesori din generațiile ulterioare: A. Bodi, A. Lăcătuș, D. Țăranu, M. Ignat și, de curând, R. Elekeș.

Apoi *principii* comune:

- predarea literaturii într-o manieră selectivă, valorică și adaptarea instrumentelor teoretice și critice la formulele literare noi;
- încrederea în utilitatea cursurilor de scriere creatoare (ajunse, de la introducerea în programă ca inițiativă pionierat în '92 la un masterat care funcționează de 18 ani) și
- îmbinarea *școlii filologice* cu cea *literare* care presupune un schimb de avantaje. Și anume, cu cuvintele lui Caius Dobrescu, predare creativă, respectiv pregătire serioasă și disciplină pentru scrierea creatoare.

Și, în sfârșit, *cerințe* comune, sau *exigențe*, așa cum le numește cel care le-a enumerat și descris pentru prima dată, profesorul Virgil Podoabă: exigența creativității, adică stimularea creativității în orice gen se manifestă, exigența autenticității, evitarea deci a epigonismului și manierismului și cultivarea experimentului, exigența etică ce are în vedere înlăturarea oricărui compromis pe care scriitorul riscă să-l facă în relațiile sale cu entitățile politice, financiare, editoriale și chiar în relațiile cu membrii *Școlii*. Și, în sfârșit, exigența valorică, ce presupune crearea unui *produs literar* relevant.

Bibliografie:

I. Volume:

1. Alexandrescu, Sorin, *Identitate în ruptură*, Editura Univers, Bucureşti, 2000;
2. Andreescu, Gariel, *Cărturari, opozanţi şi documente. Manipularea Arhivei Securităţii*, Editura Polirom, Iaşi, 2013;
3. Andriescu, Radu, et alii, *Club 8 – Poetry*, Editura T, Jassy, 2001;
4. Amado, Gilles, Guittet, André, *Psihologia comunicării în grupuri*, trad. de Gabriela Sandu, Editura Polirom, Bucureşti, 2007;
5. Atkinson, Robert, *Povestea vieţii. Interviu*, Editura Polirom, Bucureşti, 2006;
6. Blanchet, Alain; De Singly, François; Gotman, Anne; Kaufmann, Jean-Claude; *Ancheta şi metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv*, ediţie îngrijită de Elisabeta Stănculescu, Editura Polirom, Iaşi, 1998;
7. Bodi, Andrei, *Direcţia optzeci în poezia română*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2000;
8. Bodi, Andrei; Dobrescu, Caius; Oprea, Marius; Popescu, Simona, *Pauză de respiraţie*, ediţia a II-a, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2011;
9. Bodi, Andrei, *Oameni obosiţi* (antologie), antologator Claudiu Komartin, Editura Cartier, Chişinău, 2016;
10. Borbély, Ştefan, *Cercul de graţie*, editura Paralela 45, Bucureşti, 2003;
11. Bucur, Romulus; Ghiu, Bogdan; Lefter Ion Bogdan; Marin, Mariana; Muşina, Alexandru, *Cinci*, ediţia a II-a, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2011, pg. 5.
12. Cornis-Pope, Marcel, Neubauer John, *History of the Literary Cultures of East-Central Europe Junctions and Disjunctions in the 19th and 20th Centuries, Volume I*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam / Philadelphia, 2004;
13. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1999;
14. Chelcea, Septimiu, *Metodologia cercetării sociologic. Metode cantitative şi calitative*, Editura Economică, Bucureşti, 2004;
15. Cistelean, Al., *Top-ten*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
16. Crăciun, Gheorghe, *Cu garda deschisă*, Editura Institutul European, Iaşi, 1997;
17. Crăciun, Gheorghe, *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice*. Editura Paralela 45, Piteşti, 1999;
18. Crăciun, Gheorghe, *Reducerea la scară*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1999;
19. Crăciun, Gheorghe, *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la Pupa Russa (1993-2000)*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006;
20. Crăciun, Gheorghe, *Compunere cu paralele inegale*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2015;
21. Culcer, Dan, *Citind sau trăind literatura*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1976;
22. Culcer, Dan, *Serii şi grupuri*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1981;
23. Dobrescu, Caius, *Balamuc sau pionierii spaţiului*, Editura Nemira, Bucureşti, 1994;
24. Dobrescu, Caius, *Deadevă*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998;
25. Dobrescu, Caius, *Inamicul impersonal*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001;
26. Florescu, Daniela-Mihaela, *Teză de doctorat: Reviste şi grupări literare braşovene din secolul al XX-lea*, (rezumat), Braşov, 2013;
27. Fromm, Erich, *Omul pentru sine*, New York, 1947, trad. de Bogdan Boghiţoi, Editura Trei, Bucureşti, 2017;
28. Gogea, Vasile, *Fragmente salvate (1975-1989)*, Editura Polirom, Iaşi, 1996;
29. Iovănel, Mihai, *Ideologiile literaturii în postcomunismul românesc*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2017;
30. Lefter, Ion Bogdan, *Postmodernism. Din Dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2000;
31. Lefter, Ion Bogdan, *Primii postmoderni: „Şcoala de la Târgovişte”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003;
32. Lefter, Ion Bogdan, *Flashback 1985: Începuturile „noii poezii”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005;

33. Lefter, Ion Bogdan, *Puzzle cu „noul val”. Addenda la falsul tratat de poezie „Flashback 1985”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005;
34. Lefter, Ion Bogdan, *O oglindă purtată de-a lungul unui drum. Fotograme din postmodernitatea românească*. Piteşti: Paralela 45, 2010;
35. Lefter, Ion Bogdan, Vlasie, Călin (coordonatori), *Cenaclul de Luni – 40*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2017;
36. Liiceanu, Gabriel, *Jurnalul de la Păltiniş*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2003;
37. Marion, Jean-Luc, *În plus. Studii asupra fenomenelor saturate*, trad. Ionuţ Biliuţă, Editura Deisis, 2003;
38. Martin, Mircea (coord.), *Universitas. A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul literaturii române, Bucureşti, 2008;
39. Martin, Mircea, *Radicalitate şi nuanţă*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2015;
40. Matei, Sorin Adam, *Boierii minţii. Intelectualii români între grupurile de prestigiu şi piaţa liberă a ideilor*, Editura Compania, Bucureşti, 2004;
41. Matei, Adam Sorin, *Idei de schimb*, Editura Institutul European, Iaşi, 2011;
42. Moceanu, Ovidiu, *Sens unic*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2016;
43. Mucchielli, Alex, *Dicţionar al metodelor calitative în ştiinţele umane şi sociale*, Ed. Polirom, Bucureşti, 2002;
44. Muşina, Alexandru, *Sinapse*, Editura Aula, Braşov, 2001;
45. Muşina, Alexandru, *Antologia poeziei generaţiei 80*, ediţia I, Editura Vlasie, Piteşti, 1993 şi ediţia a II-a, Editura Aula, Braşov, 2002;
46. Muşina, Alexandru, *Paradigma poeziei moderne*, Editura Aula, Braşov, 2004;
47. Muşina, Alexandru, *Supravieţuirea prin ficţiune*, Editura Aula, Braşov, 2005;
48. Muşina, Alexandru, *Scrisorile unui geniu balnear*, Editura Aula, 2007;
49. Muşina, Alexandru, *Poezia. Teze, ipoteze, explorări*, Editura, Aula, Braşov, 2008;
50. Muşina, Alexandru, *Teoria şi practica literaturii*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2013;
51. Muşina, Alexandru, *Opera poetică*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2015;
52. Neculau, Adrian, *Grupuri de adolescenţi*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1977;
53. Oprea, Marius, *Reţeta fericirii*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2015;
54. Perian, Gheorghe, *Ideea de generaţie în teoria literară românească*. Petersen, Julius, *Generaţiile literare*, trad. Sanda Ignat. Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013;
55. Petrescu, Liviu, *Poetica postmodernismului*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1996;
56. Piţu, Luca, *La cafeneaua hermeneutică*, Editura Nemira, Bucureşti, 1998;
57. Podoabă, Virgil, *Ultimul latin – Mircea Zăciu. Monografia unei opere*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005;
58. Popescu, Simona, *Juventus şi alte poeme*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2004;
59. Popescu, Simona, *Exuvii*, Editura Polirom, Ediţia a VI-a, Bucureşti, 2016;
60. Pound, Ezra, *ABC of Reading*, Faber and Faber, London, 1951;
61. Puia-Dumitrescu, Daniel, *O istorie a Cenaclului de Luni*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2015;
62. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, I, 1990*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
63. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, II, 1991*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
64. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, III, 1992*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
65. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, IV, 1993*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
66. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, V, 1994*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
67. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VI, 1995*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
68. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VII, 1996*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;

69. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VIII, 1997*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
70. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, IX, 1998*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
71. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, X, 1999*, vol. I, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
72. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XI, 1999*, vol. II, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
73. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XII, 2000*, vol. I, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
74. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XIII, 2000*, vol. II, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
75. Scârnci, Florentina, *Îndrumare de cercetare calitativă în ştiinţele socio-umane*, Editura Universităţii Transilvania din Braşov, Braşov, 2007;
76. Steriner, George, *Maeştri şi discipoli*, trad. Virgil Stanciu, Editura Humanitas, Bucureşti, 2011;
77. Şiulea, Ciprian Şiulea, *Retori, simulacre, imposturi. Cultură şi ideologii în România*, Editura Compania, 2003;
78. Ţeposu, G. Radu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, ediţia a III-a, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2006;
79. Ulici, Laurenţiu, *Literatura română contemporană. I – Promoţia 70*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1995;
80. Virmaux, Alain şi Odette, *Dicţionar de mişcări literare şi artistice contemporane*, trad. Felix Oprescu, Editura Nemira, Bucureşti, 2001.
81. Vakulovski, Mihai, *Portret de grup cu generaţia 80. Interviuuri*, Editura Tracus Arte, 2011, Bucureşti;
82. Vakulovski, Mihai, *Tinerii dintre milenii*, Editura Ratio et Revelatio, Oradea, 2013;
83. Vancu, Radu, *Elegie pentru uman*, Editura Humanitas, 2016;
84. Vătulescu, Cristina, *Police Aesthetics: Literature, Film, and the Secret Police in Soviet Times*, Stanford University Press, Stanford, California, 2010.

II. Arhive publicistice:

1. „Revista Interval” (arhivă studiată integral, Seria I: 1990-1992 şi Seria a II-a: 1997-2004);
2. „Revista Astra” (arhivă studiată integral pentru intervalul 1975-1989).

III. Site-uri:

- <http://poesisinternational.com/portret-caius-dobrescu/>
- <https://www.aber.ac.uk/en/news/archive/2017/03/title-198624-en.html>
- <http://www.tiuk.reea.net/4/224.html>
- <http://www.bookblog.ro/interviu/interviu-iulian-ciocan-cred-ca-un-autor-basarabeian-are-din-start-un-atu-realitatea-basarabeana-poate-concura-cea-mai-bizara-fictiune/>
- <http://www.humanitas.ro/marius-daniel-popescu>
- https://monoskop.org/images/a/a4/Pound_Ezra_ABC_of_Reading.pdf
- <http://revistaluceafarul.ro/index.html?editie=82>
- <https://jurnalulunivulcanolog.blogspot.com/2015/04/scoala-de-la-targovste-o-eticheta.html>

IV. Arhiva CNSAS:

1. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 795 privind pe (nume conspirativ) „Sandu” – Alexandru Muşina

2. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 002105 privind pe(nume conspirativ) „Poetul” – Andrei Bodi
3. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 000010 privind pe (nume conspirativ) „Poetul” – Caius Dobrescu
4. Dosar de Urmărire Informativă nr. R 144404 privind pe (nume conspirativ) „Dikens” – Gheorghe Crăciun
5. Dosar de Urmărire Informativă nr. D 2558/58 privind pe (nume conspirativ) „Filozoful” – Sorin Matei

V. Interviuuri:

1. Caius Dobrescu
2. Vasile Gogea
3. Adrian Lăcătuş (mini-interviu)
4. Sorin Adam Matei
5. Angela Nache Mamier
6. Ovidiu Moceanu
7. Adrian Munteanu
8. Marius Daniel Popescu
9. Simona Popescu
10. Virgil Podoabă

VI. Anchetă:

Bogdan Coşa, Dumitru Crudu, Andrei Dósa, Vlad Drăgoi, Robert G. Elekeş, Gabriela Feceoru, Medeea Iancu, Ovio Olaru, Luciana Sima, Moni Stănilă, Mihok Tamas, Dan Țăranu Alexandru Vakulovski, Mihai Vakulovski, Yigru Zelti.

VII. Altele:

Conferința „Zilele filologiei braşovene”, înregistrare video din 1997 (TVR) preluată din Arhiva Muşina.

Şcoala literară de la Braşov

Conducător științific: Prof.univ.dr. Virgil Podoabă

Doctorand: Ioan Şerbu

Rezumat: Această teză analizează fenomenul numit *Şcoala de la Braşov*, o mişcare filologică și literară creată în urma unor circumstanțe întâmplătoare, favorabile. Artizanii ei sunt Alexandru Muşina și Gheorghe Crăciun. Între anii 1980-1989 *Şcoala de la Braşov* s-a manifestat neformalizat prin intermediul cenaclurilor literare și a întâlnirilor neoficiale dintre scriitorii afiliați *Generației 80* și liceeni. În aceeași perioadă, Alexandru Muşina și Gheorghe Crăciun publicarea în serial articole program ce construiesc un profil teoretic incipient al *Şcolii de la Braşov*. Pe lângă manifestele literare ale celor doi scriitori (*poezia cotidianului* și *neo-antropocentrismul*, respectiv *proza cotidianului* și *corporalitatea textului*) sunt promovate idei inedite: *profesionalizarea scriitorului*, *implementarea cursurilor de scriere creatoare*, *responsabilitatea socială a scriitorului*, *autenticitatea textului literar*, *reflectarea în literatură a realității de zi cu zi*, *asumarea totală a meseriei de scriitor*.

În 1990 Al. Muşina și Gh. Crăciun fondează Revista *Interval* și, alături de O. Moceanu, pun bazele Secției de Litere în cadrul Facultății de Științe. Entitatea nou construită își propune încă de la început câteva obiective: reformarea actului de predare a literaturii (selecție valorică în loc de predare egală, completă), actualizarea instrumentelor critice conform noilor tendințe literare, îmbinarea *şcolii filologice* cu *şcoala literară*. În 1992 sunt implementate în programa de studiu, pentru prima dată în România, cursuri opționale de scriere creatoare. În următorii ani sunt selectați și cooptați profesori de la alte Facultăți de Litere din țară și, de asemenea, studenți formați la Braşov se îndreaptă către cariere universitare în cadrul tinerei instituții. În 2001 se înființează Masteratul de Scriere Creatoare iar în 2002 Secția de Litere devine facultate autonomă. *Şcoală literară* instituționalizată se dezvoltă în următorii ani și se manifestă tot mai complex prin antologii, volume colective și individuale de poezie, proză, teatru, prin evenimente și concursuri literare cu ecou internațional, prin înființarea de noi cenacluri, cluburi de lectură sau spații culturale alternative.

The Braşov Literary School

Abstract: This thesis analyzes the phenomenon called *The Braşov School*, a philological and literary movement created by chance and favorable circumstances. Its artisans are Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun. Between 1980 and 1989, The Braşov School manifested itself informal, through literary cenacles and unofficial meetings between writers affiliated to *The 80 Generation* and high school students. During the same period, Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun published a series of articles that build an early theoretical profile of *The Brasov School*. Besides their literary manifestations (*The everyday's poetry* and *The neo-anthropocentrism*, respectively *The everyday's prose* and *The Corporality of the text*), the two writers promoted new ideas: *professionalisation of the writer*, *implementation of the creative writing courses*, *social responsibility of the writer*, *authenticity of the literary text*, *the daily reality reflected in literature*, *the total assumption of the profession of writer*.

In 1990 Al. Muşina and Gh. Crăciun found *Interval Magazine* and, together with O. Moceanu, set up the Department of Letters at the Faculty of Sciences. The newly built entity proposes from the beginning several objectives: reforming the teaching of literature (value selection instead of equal, complete teaching), updating the literary criticism's instruments according to the new literary tendencies, combining the *philological school* with the *literary school*. In 1992, for the first time in Romania, optional courses of creative writing are implemented in the curriculum. In the following years, professors from other faculties of the country are selected and co-opted, and also students trained in Brasov are heading to university careers at the young institution. In 2001 the Master of Creative Writing is created and in 2002 the Department of Letters became an autonomous faculty. In the following years the institutionalized *literary school* grows and manifests itself more and more complexly through anthologies, collective and individual volumes of poetry, prose, theater, events and literary contests with international echoes, through the establishment of new cenacles, reading clubs or alternative cultural spaces .

CURRICULUM VITAE

Informații personale:

Nume, prenume: Șerbu Ioan-Olimpiu

Telefon: +40775399068

Adresă de E-mail: nelu.serbu@yahoo.com

Data nașterii: 7.01.1983

Domiciliul stabil: Str. Carpaților, nr. 22, Bl. 2, Sc. A, Ap. 16

Educație și formare:

- **Tipul de formare:** Studii de master

Perioada: 2013-2015

Instituția de învățământ: Universitatea „Transilvania”, Braşov

Domeniul: Filologie

- **Tipul de formare:** universitare: Studii de licență

Perioada: 2010-2013

Instituția de învățământ: Facultatea de Litere, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu

Domeniul: Filologie (Specializarea Română-Engleză)

- **Tipul de formare:** universitare – Studii de licență

Perioada: 2002-2006

Instituția de învățământ: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București,

Domeniul: Științe juridice

Listă selectivă publicații:

- *Pauză de țigară*, Revista Astra, nr. 1-2/2016, pg. 24.
- *Amural. Visual Poetry*, Revista Astra, nr. 3-4/2016, pg. 99.
- *Formarea Grupului de la Braşov*, Revista Familia, nr. 10/2016, pg. 53.
- *Mitologia pentru toți*, Revista Vatra, nr. 9-10/2017, pg. 121.
- *Relecturi esențiale*, Revista Vatra, nr. 9-10/2017, pg. 146.
- *The Dolly Zoom*, Revista Vatra, nr. 10-11/2018, pg. 125.
- *Cine nu are critici literari să-și cumpere!*, Revista Timpul, nr. 199/2015, pg. 6.
- *Romanul din poem*, Revista Timpul, nr. 202/2016, pg. 6.
- *Personajele lui Lucian Raicu*, Revista Timpul, nr. 211/2016, pg. 4.
- *Decanul de la Augustin*, Revista Timpul, nr. 212-213/2016, pg. 15.

Creație literară:

- *Lego* (volum de poezie, 2014).
- *krav maga* (volum de poezie, 2018)

TABLE OF CONTENTS

	Pg. teza	Pg. rezumat
The argument	4	5
Methods and techniques used in the research	6	5
The interpretation of CNSAS files	10	5
1. Theoretical concepts: generation, group, literary school	13	6
1.1 The literary generation. The class. The direction	14	6
1.2 <i>The '90 Generation</i>	22	7
1.3 The group. The literary group	33	8
1.4. The literary school	39	9
2. The literary movement in Braşov between 1980-1989	49	10
2.1 Debuts and publications	51	10
2.2 <i>The 19 Literary Circle</i>	61	12
2.3 <i>The Braşov Group</i>	71	12
2.3.1 Formation	73	13
2.3.2 Portraits	76	13
2.3.3 Alexandru Muşina's mentorship	79	14
2.3.4 The <i>Maşscriism</i> Concept	83	15
2.3.5 <i>The Braşov Group</i> lecturing at „Cenaclul de Lunii”	88	15
2.3.6 <i>The Braşov Group</i> within „Universitas”	91	15
3. Writers from Braşov in the Securitate's Archives	100	16
3.1 Andrei Bodiş	100	16
3.2 Caius Dobrescu	110	16
3.3 Alexandru Muşina	118	17
3.4 Gheorghe Crăciun	133	17
3.5 Sorin Matei	134	17
3.6 Marius Oprea	137	18
4. The Braşov School after 1990	141	18
4.1 The new institutionalized Philology School	142	18
4.2 Alexandru Muşina, Gheorghe Crăciun	146	18
4.3 <i>The Braşov Group</i> : activity, impact, dissolution	151	19
4.4 The <i>Interval</i> Magazine and other publications	160	19

4.5 <i>The Creative Writing classes</i>	164	19
Conclusions	178	20
Annexes		
Interview with Simona Popescu		
Interview with Caius Dobrescu		
Interview with Virgil Podoabă		
Survey: <i>The Braşov School</i> (excerpt)		
Extract from "Orizont" Magazine, no. 25 (798) / 1983		
Extracts from the Information Tracking File no. I 795 concerning (code name) "Sandu" - Alexandru Muşina		
Extracts from the Information Tracking File no. I 002105 concerning (code name) "Poetul" – Andrei Bodi		
Extracts from the Information Tracking File no. I 000010 concerning (code name) "Poetul" – Caius Dobrescu		
Bibliography	239	23
Abstract (Romanian-English)		27
Curriculum Vitae		28

The argument

The present work analyses *The Braşov Literary School* phenomenon, a literary and a philological movement initiated around several favorable circumstances at the beginning of the 1980s. Only a literary club at the beginning, the movement evolved and reached great achievements on Romanian literary scene, such as founding academic institutions, founding literary magazines, forming and promoting writers internationally. After 1990, literary criticism often commented about the phenomenon from Braşov and often pointed out its leading figures (Gheorghe Crăciun, ALEXANDRU MUŞINA, etc). But there isn't any study to completely explain the movement, a study to show how the movement initiated and how it evolved.

The present study covers the interval between 1980 and 2017 and its structure is as following: an introduction which explains the methods used for the research, especially the sociological ones. In order to obtain a larger image that the one emerged from periodicals, I used interviews and witness-documents, such as letters and diaries.

In the first chapter I try to clarify theoretically several concepts which I use along the study: the generation, the direction, the class, the group, the literary group, the literary school. The second part track the genesis of the phenomenon, its course and ramification until 1989. Also, in the same part I analyzed the CNSAS' files of Braşov writers, pointing especially the connections between investigations and literary activity. In the third chapter I analyzed the institutionalization of the school after 1990 and creative writing classes and results (literary *products*, writers, influences, and impact), using publications, interviews and one survey.

Methods and techniques used int the research

Apart from research on publications, on literary criticism and literary history, I have used methods belonging to the field of sociology, although claimed by literary research. I will try to further explain the use of these methods in a work that wants to have a profile of a literary history.

Among the many forms of interviews listed in the sociological literature, I have chosen two of them to be used in this research: the comprehensive interview and the non-directive interview, centered and semi-structured. Mucchielli defines this type of approach as an intuitive skill to interpret "the significance of all the human and social facts". It should also be mentioned that the research method is a qualitative one, aiming to discover both the relations between the social processes at a given moment and to highlight (in Chelcea, 2004) the evolution of the phenomena in time - in this case, the research of the literary environment in Brasov starting from the 80s up to the present.

Regarding the fidelity and validity of the narrative (the narrative, because the interview will most often result in a story): fidelity is not pursued as an evaluation standard (Atkinson, 2006). Fidelity means similar or identical answers to the same question, indifferent to the conditions (temporal, geographical) in which it is addressed. However, the approach is very personalized, we can not claim the same answer from several interviewees as long as we intersect interpersonal relationships and purely subjective points of view on some events. And in terms of validity (ensuring "correct" responses), we considered a few control keys such as: internal consistency, grounded theory, triangulation, saturation.

The interpretation of CNSAS files

Regard the investigation of documents in the Securitate Archives, I have identified three types of issues that these documents raise in terms of their validity. Problems are about access, form and content.

The access issue regards the cases where the most likely dossiers exists, but their content is still secret. Formal issues include the lack of a unified order of how the folder is created and archived, multiple times numbered pages, illegible documents for objective reasons (deleted ink, etc.) or subjective (unreadable writing). And content issues are about using some

legends, acronyms or abbreviations. Thus, the researcher needs to carefully decipher them. Yet, the risk that he could misinterpret the texts remains high.

1. Theoretical concepts: generation, group, literary school

In the analysis of *The Braşov Group* and *The Braşov School* throughout the thesis, I used the terms generation, promotion, group and literary school - both to explain these phenomena and to describe their genesis. First of all, it is necessary to explain these concepts: from simple terms, words that designate a certain reality, a reference or an idea in its simplest and most easily transmissible or intelligible form, generation, promotion, group and literary school have become concepts which, due to the long-standing and sometimes contradictory use in literary history and sociology, have received various meanings, derived from or associated with the basic ones. Migrating from one domain to another and extending its semantic boundaries, the four concepts were used by critics and literary historians in ways that often created confusion.

1.1. The literary generation. The class. The direction

There have been periodically in Romanian literary history moments in which the concept of generation interested literary historians, being used in this sense to structure the creative periods but also to facilitate the grouping of authors, generally more on the age criterion than on similarities between their works. In the Idea of Generation in Romanian Literary Theory, Gheorghe Perian identifies three such "generationalist" moments, different from each other depending on the "size" and the "quality" of each, but these moments have managed to bring clarifications and sometimes solutions to the most delicate problems in this sphere.

The first generational moment identified by Perian was the interwar period, being heavily analyzed by Mircea Vulcănescu in series of articles that will culminate with his study, *Generation*, from *Criterion* magazine, 1934. Vulcănescu understood the primal sense of the generation as the biological one, as evidenced by the Latin etymology. The descendants of the same individual and the multitude of their degrees - each vertex knot starting a new degree of kinship and thus a new generation - constitute successive generational stages, clearly delimited temporally and clearly separated from the age of the parents and the age of the first genitor. A second, social sense, will be merged with the first, and the *generation* will move into this new semantic field as a measure of the timeframe in which an active contingent of society moves to effective withdrawal from social benefit, and the temporal segment will be determined at 30 years - a flexible period, which nevertheless suggests that a century covers exactly three generations. A last sense, used in literature and derived from the first two, preserves from the biological field only the idea of the temporal gap, removing the principle of heredity. The 30 years, according to Mircea Vulcănescu, become the necessary framework for the emergence of a new wave of writers, but this does not imply changes in mentality unless there are also "favorable signs".

Also in the interwar period, Tudor Vianu launched the well-known concept of "creative generation", thus replacing biological generations - age-based groups - with groups formed by conscious solidarity around common ideals or ideas. In contrast, P.P. Negulescu preferred to remain a gerontarchy adept, in the sense that usually two generations coexists in a given century and the young one is necessary, it is appropriate to be led by the elderly, who has reason, wisdom and authority. Negulescu was in the generational conflict field on the side of the one he represented and, generalizing, considered that each epoch covers only two important generations: a young one, "driven" by feelings, so terrible and immature, and other elderly, objective, with a clear and objective judgment.

In the 1970s, Mircea Martin, who will resume the discussions on the generation, creating the second moment, according to the Perian's structure. If, according to Tudor Vianu, the concept refers to writers grouped around the same ideas or dealing with similar themes, Mircea Martin will add a more restrictive note - that of concurrent debuts, which implies an attempt to

separate writers according to political constraints before 1960s and a short semi-independent literature between 1960s-1970s. The third moment was identified by Gheorghe Perian in Romanian literature as a subject of debate that arose in the 1980s, with the change of the Romanian literary paradigm from a late modernity to postmodernism. But the term of generation becomes increasingly controversial, in the sense that it was also used to legitimate new waves of writers, reaching a strange interval of 10 years between generations.

Unsatisfied with the periodization of literature in generations - whose definition criteria have, as we have seen, countless nuances, Laurentiu Ulici becomes the most fervent promoter of the concept of *class* (or *promotion*) and argues against insufficient criteria for ordering the literary material, criticizing all the concepts used by literary criticism: "biological generation", "generation of creation", "before 1900", "after 1900", "antebellum", "interwar", "post-war", and so on. Thus, Ulici keeps the generation's life at the age of 30 but breaks it into three classes / promotions, succeeding in obtaining five generations (so fifteen promotions) of modern Romanian literature. This division should also convey some differences in mentality between the promotions of the same generation: the extreme promotions (the first and the last) are innovative - they lead to the change of mentality between generations - and the middle middle promotion has a strong conservative tendency. One of the critics of this idea is Andrei Bodiou, who requires the existence of compulsory *breaking points*, essential for the generational separation. Other theorists dispute the viability of the concept of generation by proposing the idea of "wave", "pleiade" (I.B. Lefter, G. Crăciun), other critics (such as D. Culcer) confirm the existence of the generation as a "explosive affirmation," but also see the limits of its active functions and finally critics such as M. Lovinescu, E. Hurezeanu, A. Muşina either contest the generational criterion, or assimilate it with the conflicts for recognition and influence.

1.2. The '90 Generation

The *90 Generation* syntagm was claimed mainly by members of the "Universitas" literary club in Bucharest, led by Mircea Martin. Around the concept discussions were held both in critical volumes and in literature magazines, beginning to talk about it in the second part of the 80's, before its practical existence, anticipating it, waiting for this paradigm shift. Among the promoters of the syntagm are Mircea Martin, Dan-Silviu Boerescu, Iustin Panta, Laurentiu Ulici and among the contestants are I.B. Lefter, Sorin Alexandrescu, Ruxandra Cesereanu, Horia Garbea, Ştefan Borbély (he also has a nuanced statement, asking it to justify itself in a literary and historical aspect). The broadest debate on the concept is carried out in four consecutive numbers of the *Echinox Magazine* (No 6-7-8-9/1995), and also in the same literary magazine it is published a "Book Dictionary" in order to promote the representative writers.

In 1996 there is another ample debate on the pages of *Romania literară Magazine*: I.B. Lefter wrote an article called "Anti-'90", Ştefan Borbély published a response in the article "Pro - 90," Corin Braga notes that the decennial paradigm used by *The 80 Generation* risks to turn against it. Mircea Cărtărescu sees the writers from 1990s as mere followers of the writers from 1980s, trained in their cenacles but who, however, lead the poetry with a step further by eliminating the last modernist and expressionist remnants. In addition, M. Cărtărescu extracts from the '90s Generation several literary groups, such as the *Braşov Group*, the *Bucharest Group* formed around the *Nouăzeci* Literary Magazine (central figure: Cristian Popescu), the *Literary Club* (Ion Manolescu, Fevronia Novac, Vlad Pavlovici, Alexandru Plescan, Andrei Zlătescu, Ara Şeptilici), the authors of collective volume „Tablou de familie” (Sorin Gherguţ, Svetlana Cârstean, Răzvan Rădulescu, Mihai Ignat, Cezar Paul-Bădescu, TO Bobe), the Basarabian poets (Ştefan Baştovoi, Emilian Galaicu-Păun, Dumitru Crudu, Mihai Vakulovski, Vasile Gârneţ), the authors of the „Ferestre '98” volume (Ioana Vlăşin, Marius Ianuş, Iulian Băicuş, Victor Nichifor, Doina Ioanid, Angelo Mitchievici, Cecilia Ştefănescu). There can be added *Club 8 Group* from Iaşi and isolated authors such as Ioan Es. Pop or Judith Mészáros.

Initially, the members of the *Braşov Group* are among the first to talk about *The 90 Generation*, but soon they have come to oppose the 1990s writers, accused of acting only for self-promotion in a superficial way. The "shift" of the perception between the 90s writers and

80s writers is not considered revolutionary, although the firsts continued to innovate in terms of themes and language, favored by the context of opening to the West.

There have been debates in which not only certain critics have contrary opinions, but sometimes the same critics (Lefter, Braga), from an article to another or from one year to another, reconsider their position related to *literary generation*, *80 Generation* or *90 Generation*. There are also critics with strong position, insensible to arguments (such as Ulici or Muşina), as well as serious disagreements between the poets who are the subject of the debate (the Brasov versus Bucharest). In the face of these views, some of which are extremely vehement, some well reasoned and others motivate only by sympathies or purely subjective factors, perhaps everyone can choose their point of view, without fear that it will not be grounded by a fully-fledged critic.

The environment in which a poet lives, influences, mentalities, the dominant ideas - philosophical, literary, etc. - can not be separated from his or her creation. All the above factors (and not only them) influence to a certain extent the poetic art and the literary product. From this point of view, we need to further investigate in more detail the extent to which the poet analyzed falls within the common direction, to what extent is he an exception in terms of style and themes, and so on. One can, therefore, begin with generation in analyzing a poet, which may sometimes work as a contraction of all circumstances, an ease of placement. But one can not motivate only by generational trends a given poetic creation.

1.3. The group. The literary group

I've defined and followed the *primary groups*, the *Braşov Group* being classified in such a category, with the following features:

- i) the small number of members, so that each one intimately knows the others and has an individual perception of each; the *Braşov Group* has four members, only one more than the minimum number of individuals that can form a group (I focus on the *Braşov Group* as a literary group consisting of Simona Popescu, Andrei Bodiu, Marius Oprea and Caius Dobrescu);
- ii) the common purpose and, consequently, a continuity in its active pursuit, which serves the individual interests of the members; beyond the evidence of the literary creation and the building of the literary identity with the group membership (their debut was a common volume), the poets from Braşov followed the specificity of the group and its differentiation both vertically (the age line and the *80 Generation*) and horizontally (the groups from Bucharest and the relationship with the *90 Generation*);
- iii) the affective relations between members, aspect not only inevitable, but also a constituent of the group, which initially formed the group and hold it together afterwards;
- iv) solidarity and interdependence, an aspect visible not only in their regular relations in cenacles but in day to day life; e.g. their friendships and their mutual support in relation to the communist regime, in particular the Securitate;
- v) differentiating members according to group roles and preferences; as an example one can see the differentiation Cartarescu has made regarding the conceptual inclination of Dobrescu and the artistic character of Simone Popescu, but the details come from the characterizations that their mentor makes on them or the differentiation that they perceive themselves;
- vi) the setting up of norms or signs belonging to the group, such as the movement that the group has created and tried to promote, *maşscriismul*;

Regarding the literary groups, Gheorghe Perian set up clearly their traits. He places the *literary group* in the same register of meaning with *generation* and *literary school*, concepts assimilated to a collective consciousness and common values, placed before individual consciousness. Even though within a generation can be formed assemblies, smaller circles such as group or school, the generation includes them, rather than flatten them; it supports in a

unitary concept the differences, allowing a writer to be part simultaneously in a certain generation, but also a in certain literary group or school. Perian sees the appearance of the groups as the effect of a famous literary magazine or a personality that captures through her force the different energies of individuals, thus creating a space for manifestation. Groups are usually closed, but composite: if there is an average age, it does not act by discriminating certain members. Thus, in the case of a literary cenacle (with which a group has many parallel), we can speak of the group formed by the hard core of the cenacle, of founding members or permanent members, not of all the listeners or occasional readers.

1.4. The literary school

A good definition of literary school is given by Gheorghe Perian who, up to a point, resembles the school with the group: both are specific collectives, often constituted on the basis of age, both presuppose the consent of the participants and none can reach the amplitude of a generation. And the similarities stop there. If the literary group is, in short, a spontaneous association between young people with similar mentalities and ideals, the literary school is formed on the basis of a pedagogical relationship in which an experienced individual conveys his knowledge to a series of young people eager to learn. Each of the two attributes of learners, aptitude and desire, are very important and distinguish from traditional schools: in the latter there are collectively pupils or teenagers in a classroom independent of their will, in a structure that, according to social norms and school regulations, they were forced to enter. Similar to traditional school is the pedagogical factor. The teacher's authority is recognized, his ideas are generally assimilated by the disciples, because the relationship tends to be master-disciple. In a social-cultural unit such as that of the literary (or philosophical, or painting, music, etc.) school, the ties between the prestigious professor and his students are based on shared beliefs and ideas.

An extensive analysis of the relationship between masters and disciples is made by George Steiner in his homonymous book, from ancient schools in Greece to the present day "Masters". Steiner draws a tripartite pattern of relationships: one in which the famous name and the authoritarianism of the Master defeats the pupil, the one in which the disciple undermines and betrays his mentor and a last category of "natural change," in which the relationship of trust between the two transcends in a love one or in veneration. In relation to the Braşov Literary School, the most fervent promoter of the pedagogical relationship is Alexandru Muşina, through his numerous essays on the subject: *Literature as a profession* (1989), *Poetry, amateurs and experts*, *Becoming what you are*, *Poet's education or the stallion and the jockey*, *Why the experiment is good*, *Again about the Cinderella*. Other important works are *Poetry. Theses, assumptions, explorations* (2008) and *Theory and Practice of Literature* (2013).

Taking into account the above premises, not all formations called *school* are such literary schools, as they approach more to the concept of *literary group*. The most relevant example is *The Târgovişte School*.

So, in relation to the *literary group*, the *literary school* has some special characteristics. The *literary group* is a spontaneous association of writers often based on age, common mentalities, ideals and vocations, with common manifestations and group identity, with clear and assumed literary commitment, with fixed, limited membership and an arbitrary duration. The school, by admitting some flexibility to the concept, can be a consensus-based community with a fluctuating number of members and a continuity in time that includes several promotions / generations. It is a programmatic association based on a pedagogical relationship between writers and disciples, but the phenomenon is also present when a promotion educates, on the basis of a tradition, the next, from which new teachers and sometimes masters will come out. The aesthetic direction that master can impose contributes to an easy identification of the school, but it is neither mandatory nor defining for the literary school which, in a broad sense, can be formed on the basis of principles and common values. I do not consider a fixed structure that imposes rules or is conditioned by them in order to be defined, but a dynamic phenomenon, sometimes hidden, sometimes revealed only partially, hard to fit in a clear causal relationship,

sometimes underground or - at a too close look – which can be confused with other events or phenomena.

2. The literary movement in Braşov between 1980 and 1989

The existence of a consistently and long-term nationally recognizable literary phenomenon in Braşov is directly related to the allocation in Braşov of two outstanding members of the *80 Generation* movement, both theoreticians and essayists: Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun.

After graduating in 1978 (Romanian Language and Literature College of Bucharest University), Musina is assigned a French-language teacher at Întorsura-Buzăului, a small town of less than 10,000 inhabitants near Braşov. Since 1980, he has begun publishing essays and poems in the *Astra* Magazine in Braşov. "Astra" was the only local constant publication in Braşov, therefore the only magazine that, although highly politicized, could maintain, controlled and delicate, a register of new literary opinions. Since the beginning of the Braşov literary movement had to be expressed and published in order to exist - and the magazine "Astra", as I said, was the only local channel that could consistently support, even partially, a literary platform, I will still analyze the eighth-, especially theoretical articles. Articles published in other publications that have been recovered since the 1990s in self-contained books will also be mentioned.

Between 1969 and 1973, Gheorghe Crăciun attends the Romanian Language and Literature College of Bucharest University. After finishing the faculty he becomes shortly a teacher of English and French in Vrancea county, then he is assigned as a teacher of Romanian language and literature at the General School Nr. 1 from Zarnesti, Braşov County, where it will remain between 1974-1989. Crăciun begins to publish experimental short stories in some of the most important literary magazines in the country ("Vatra", "Dialog", "Echinoc", "Forum studentesc", "Tribuna", "Romania literară"). For his experimental prose, it will be necessary for Crăciun to later build its own theoretical foundation, thus becoming one of the most important theorists from *The 80 Generation*.

Another person who makes an essential contribution to the institutionalized literary school in Braşov is Ovidiu Moceanu, although his contribution manifested more in managerial field after 1990. Moceanu attends the courses of the Faculty of Letters in Cluj and in 1971 he moves in Braşov. So Ovidiu Moceanu arrived in Braşov in 1971, before the other two - Crăciun arrived in 1974 and Musina in 1978 – and this is conclusive: an incipient literary movement began only in the 1980s, with the arriving of Muşina and Crăciun in Braşov and with gathering young writers around them.

2.1. Debuts and publications

Gheorghe Crăciun and Alexandru Muşina publish in several literary magazines (Steaua, Critical notebooks, Tribuna, Literary Romania, etc.) but *Astra* Magazine in Braşov is the one that hosts their articles programmatically and makes known for the first time their new orientations and new artistic manifestations. In 1981 appeared simultaneously in "Astra" two of the most important theoretical articles of the two: *The Everyday's Poetry*, respectively *The Everyday's Prose*. The poetry of the "daily" is about to be born, shows Muşina, but it has already inspired the young poets, deviating their imaginary to the discovery of banal life, thus centralizing the intimate person from everyday life. There is an urgent need for a poem that speaks of the person here and now, concludes Muşina, and this can only be done through a decisive break from the previous themes.

On the other hand, Gheorghe Crăciun also emphasizes an increasing interest of prose writers for the daily life, for the immediate reality, as well as an increasing interest in assuming their own biographies in the literary texts. Thus, "understood in all its depth", the daily life can teach the complexity and diversity of life and the perception of the human acts drama. Gheorghe Crăciun proposes and insists on the new methods: "defying" the reader's

expectations with unpredictable texts, a permanent and conscious intervention by the author in the narrative in order to extract the reader from the narrative spell and to remember that a literature is a convention. The aim of this positioning is precisely to make the reader observe the contract he was engaged by reading, to ask how and why a narrative sequence has become a text, and vice versa, how that text, through its very existence, actually proposes a different reality than that evoked.

In 1982, under the title *Poetry - a Chance...*, Al. Muşina proposes for the first time its own concept - *the new anthropocentrism* - as a response to the articles promoting Romanian Postmodernism. Then, under the title *Poet's Education or the Stallion and Jockey*, Musina insists on the degree and necessity of the "cultural education" of the poet. In the same year Alexandru Musina debuts in the collective volume *Five* with Romulus Bucur, Mariana Marin, Bogdan Ghiu and Ion Bogdan Lefter.

In the same year G. Crăciun publishes another literary manifesto, *Authenticity as a working method*, in which he actually explains *The Everyday's Prose* concept. After overcrowding problems of the "dogmatic decade," the essayist proposes an "anchor to real": even if authenticity in the novel is also a convention, it must be stimulated in two directions: one of the "real life" and the other of the experiment; the latter, with all the potential aesthetic risk for the author, is the only one can bring innovative formulas. Only by sticking to real can be captured the relevant parts of the existence and the world, and the means for that adequacy is the text as a way of probing the depth of language. Also in 1982, Crăciun published his first novel, *Original acts, legalized copies*, a novel which will make critics conclude that the debut is a serious promise of new means of expression and an opening to areas still untapped.

The following year Alexandru Muşina continues with a new plea for poetry (and for *The Everyday's Poetry* in particular), defined as essence, as "maximal language" (in the article *Survival by Fiction*). In his turn, Gheorghe Crăciun publishes the first theoretical projects about *corporality*, a concept of understanding and interpretation of literature in relation with the body. *The Body and Letter* essay will be the first step in theorizing one of the most important new ideas in the Romanian literature, the idea of *the body*, with multiple references to the form and consistency of the literary text. The year 1983 is again a year of debuts: Ovidiu Moceanu publish the short story volume *A look at John* (Dacia Publishing House, Cluj-Napoca) and G. Crăciun contributes in the anthology of the writers from Cenaclul Junimea *Desant '83* (Cartea Românească Publishing House, Bucharest), in which he publishes the text *An optional theme*. Anthology also included Mircea Cărtărescu, Gheorghe Iova, Gheorghe Ene, Mircea Nedelciu, Sorin Preda, Constantin Stan, Cristian Teodorescu, etc.

Muşina's theoretical program for the renewal of poetry continues in 1985 with the essay *Six "theses" and an "addendum"*, then in 1986 with the articles *Why the Experiment is Good*, *Where is Poetry* and three essays reunited under the title *Again About Cinderella (Three essays on poetry)* that come to complete Muşina's pleading, showing the impossibility of poetry's return to the previous epistemes used in the 1960s and 1970s. Musina places the poetry in the center of attention, ephasizing its serious role in society seriousness. He is interested in how poetry can be created, how the words are designed and ordered to best transmit the intentional message, how it influences the socio-cultural roles: the universe of language, the imaginary universe and the universe of proximate reality.

In 1988 Muşina publishes under the title *Postmoderism, a beautiful story*, the largest piece in his arguing against *The Romanian Postmodernism*. In the same year, Gheorghe Crăciun published his second novel, *Composition with unequal parallels*. In his chronicle, Nicolae Manolescu classifies Crăciun's novel in a fourth, *textual* category, in addition to the three already theorized (*Doric, Ionic and Corinthian*).

Two articles published in 1989 complet Musina's vision about his favourites themes. In *Let us have our postmodernists too* Muşina resumes his arguments against the "fashionable" trend – *postmodernism* – that started two decades ago in the West to be now taken over by the poets and, after them, by the Romanian literary criticism. Then, in *Literature as a profession*, he proposes for the first time the "institutionalization of the teaching of the profession of writer" through some concrete, pragmatic methods, such as literary cenacles and the organization of creative writing classes in the faculties of letters.

I think it is relevant to review the Braşov writers' articles from 1980s. The Romanian literature was just turning to a new paradigm: Romanian prose and poetry were finally leaving late modernism or neo-modernism, and writers who theorized the new direction were probably more important than the critics who were to place the new creations on the broad picture of the literature, interpreting, analyzing them *afterwards*. The role of changing the literary paradigm and, indeed, in explaining it, came to the writers. By Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun, Braşov was placed on the map of literature.

2.2. *The 19 Literary Circle*

In 1981 a new literary cenacle is established in Braşov: *The 19 Literary Circle*. The cenacle is also known under the names: *The 19 Cenacle* or *The 19 Circle*. The only constant, number 19, represents the number of participants at the first meeting. The initiator of the idea is the Methodist Adrian Munteanu, the president of the cenacle, Alexandru Muşina, and among the participants are Gheorghe Crăciun, Angela Nache, Paul Grigore, Ovidiu Moceanu, Ion Pop Barasovia, Vasile Gogea, Petru M. Haş, Leonard Oprea, Ninel Badea, most of them dissatisfied with the quality of a single literary cenacle in Brasov, the *Astra Cenacle* organized around the homonymous magazine. Among the visitors and external guests one can remember Mircea Nedelciu, Mircea Cărtărescu, Dan Culcer, Ioan Bogdan Lefter.

Among the high school students co-opted in the cenacle are Caius Dobrescu, Simona Popescu, Andrei Bodiu and Marius Oprea, who will be closely trained by Muşina during both cenacle meetings and animated parties of literary discussions. Alexandru Muşina give them reading suggestins, works closely on their texts, and the high school students unconditionally admit the role of Master played by Musina in their becoming as writers. The four young people become active and permanent participants of the cenacle, give readings and critical opinions, which will determine Muşina to propose them twice as guests at *Cenaclul de Luni* in 1982.

The 19 Literary Circle started from *The 80 generation* writers' initiative, writers forced to group themselves in front of the conservative Braşov literary scene. *The 19 Literary Circle* interrupted its activity in 1984. The short life of the cenacle left remarkable traces, especially for those "trained" within it, and at the same time the cenacle sketched the members future trajectories.

2.3. *The Braşov Group*

First of all, it should be noted that *The Braşov Group* can be seen retroactively in two ways: one broad and another narrow. In the broad sense, the existence of a Braşov group can be understood as a group of authors and group theorists, gathered in Braşov under favorable circumstances, in the 1980s: Alexandru Muşina, Gheorghe Crăciun, Sorin Matei, Caius Dobrescu, Marius Oprea, Simona Popescu, Andrei Bodiu, Vasile Gogea, Ovidiu Moceanu, Angela Nache, Ion Barassovia, Alexandru Tion, Paul Grigore, Marius Daniel Popescu, etc. The dynamics of the years will soon break this group, the very young ones will follow their studies in other cities or will emigrate. Then, happily, other names will come to replace the empty places, with the institutionalization of the phenomenon in an Autonomous Letter Section and later in the Faculty of Letters. In this broad sense, the *group* concept is not appropriate: the lack of cohesion, the lake of a program and some common features (mentalities, ideals, immediate or long-term goals, other similar aspects that may be related to the biological or social factor) make impossible treating the mentioned writers as an independent group, a primary group.

In a narrow sense, *The Braşov Group* consists of Simona Popescu, Marius Oprea, Caius Dobrescu and Andrei Bodiu and is born (in terminological sense) in Bucharest. *The Braşov Group* is formed (without bearing this name) at *The 19 Literary Circle* in Brasov: the four youngsters come to the same class after the high school exam, discover their common passions and become friends on the occasion of the literary circle or other meetings organized by Alexandru Muşina. Outside of Brasov, the group distinguishes in 1982 at the *Cenaclul de*

Luni, initially in the formula of three and the second time in complete formula. The youngsters readings are successful. After graduating from high school, the first three continue their studies in Bucharest, at the Faculty of Letters (Popescu and Dobrescu) and History (Oprea) and Andrei Bodiou chooses Faculty of Letters from Timisoara. The four poets will be perceived as a different and autonomous group within *The Universitas Cenacle*, although their personalities, their style, their poetics are sensitively different. But they have in common theoretical training provided by Alexandru Muşina. Although Andrei Bodiou was studying in Timisoara, is perceived by the people of Bucharest as part of the group and he, in turn, claims this role in the mutual visits between *The Universitas Cenacle* and *The Pavel Dan Cenacle* from Timisoara.

2.3.1. *The Braşov Group* formation

After the exam between the 10th and the 11th grade, the three parallel classes (A, B and C) of "Unirea" High School will be divided into profiles and the Philology will bring together Simona Popescu, Andrei Bodiou, Marius Oprea, Sorin Matei, Claudiu Secaşiu and Valeriu Median. Simona Popescu discovers that they are in common with Marius and Andrei, besides the passion for literature, "a sensitivity, an irony that protects us against what was toxic outside the group" (Interview with Simona Popescu, 2017). Therefore, starting with the beginning of the 11th grade of high school, it already begins to outline the idea of a group of three members. Adolescent memories are not very accurate, but most likely, the group of three met Caius Dobrescu while a creative session outside the school. The meeting enchanted Dobrescu: at Andrei Şaguna High School where Dobrescu was studying, the atmosphere was quite bleak, the students were already very well oriented towards their own careers, there seems to be no place for debate and poetry. Or, in the groups of Unirea, there is an alternative atmosphere, sometimes even a "juvenile counterculture", the pupils were more experimental, more eccentric, which attracted Dobrescu irremediably so that at the stage examination he decided to move to The Unirea High School. Caius Dobrescu also begins to attend *The 19 Literary Circle* meetings along with his three friends.

2.3.2. Portraits

The cohesion of this group of four friends was based on two internal and one external factors. The internal ones are the affective affinities (which prevail) and elective ones and the external factor is the mentorship of Sandu Muşina. The four were different both temperamentally and - in terms of texts - stylistically. Andrei Bodiou was calm, he had an analytical nature and he used to pay very close attention not only to the comments of others, but also to their attitudes, so that the opinions he formulated came from a holistic point of view regarding the interlocutor (according to the Adrian Munteanu's evocation). "Beautiful and impertinent, he wrote in Dinescu's style," as Simona Popescu characterized him. Caius Dobrescu stood out between others being thinner and taller than all. Dynamic, with an intense voice, he has an early inclination to prose and essay besides poetry. Dobrescu will initiate the most radical poetic experiments in the group, even if he himself will later denounce both terms, *experimentation* and *radicalism*. Caius will also invent a concept that will also work as a group logo, *maşscriismul*. Marius Oprea seemed slightly more withdrawn within the cenacle, and his interventions, more rare than the other three, seemed slightly eccentric, tangential to "the feeling that he was not necessarily structured on a literature commentary" (Munteanu). A more meditative, more lonely guy, passionate about history and archeology (passions that will strongly manifest in a short time), he used to disappear from school several days, digging for historical artifacts. Oprea was the kind of a guy who liked to sleep under the open skies, who was able to spend three days observing an ant-hill. It was also a radical but an introvert. One of his successful poems he read at *Cenaclul de Luni* called *The Waiting Room* was written after long, idly journeys by train, sleeping in waiting rooms and observing the people in that social environment. Besides, as Oprea remember, he he had spent a New Year's Eve in such a waiting room. Simona Popescu, temperamental and dynamic, was not the kind that awaits

certain favors (even refuses them) because she is a girl. She kept her equal to her friends and took part in all their experiences and happenings. "Simona seemed like a silly girl, even a nerd, so to speak, because from Simona you could expect anything. She was rather airy in class, but she had some glasses and a concentrated look that fools all the teachers", recalls Marius Oprea.

The friendship of the four was based on literature. Alexandru Muşina encouraged them to take the poetry seriously, responsibly, and they built relationships on these literary coordinates, on common choices by encouraging each other and becoming, the more close to each other, the more more severe with their own texts. They held endless discussions about literature, Romanian and especially universal, they read and wrote for each other, to the limit that no other public interested them, waiting and accepting opinions about their texts only from Muşina and themselves. Was it an exclusive group? It can be said so, but it would not be entirely true: rather a spontaneous group, in which the confidence and the power that literature can infuse have been verified. And from literature, poetry was the one who definitively marked their adolescence, poetry, as an infinite subject of discussion, as a recurrent theme, more important than their everyday existence. None of them claimed to be the leader and none of them would not accept one. In the end they were temperamental, distinctive, individualistic. The group was, in fact, a small emotional cocoon, a "period of internship" of which each (with related regrets) erupted in its own direction.

2.3.3. Alexandru Muşina' mentorship

The activity of the four young poets is very closely intertwined with the charismatic, mentoring actions of Muşina. Practically, one can not speak of the four isolated teenagers, they exist with and because of the existence of their "teacher" and their elder friend. The formation of the four during high school is due to him, as none of them question. It can not be said, on the other hand, that the four have been becoming writers exclusively due to Alexandru Muşina. Everyone remembers that the pleasure of reading and her first literary attempts dates back to the Gymnasium, if not earlier, guided by various teachers - more or less talented teachers, more or less interested in the true value of a literary text. However, it is not sure that the little literary adolescent initiatives would continue after overcoming this age without the Muşina's contribution, without his perseverance of making them leave behind „the play of writing literature” in behalf of the responsibility of creation, of the enriching the cultural background and, last but not least, in behalf of the involvement in society by using the literature as a civic act. Alexandru Muşina never ceased to believe in the social function of poetry, hence his aplomb, his ideological (but in fact extremely pragmatic) actions and beliefs in promoting and teaching poetry, in considering it as a social equilibrium. Perhaps there is no contradiction in this unreal trust in the power of poetry and his charisma. There are countless evocations about the charismatic role of Alexandru Muşina, but we will only stop at some relevant inputs from the members of *The Brasov Group*. Marius Oprea remembers: "Meeting with Muşina played a decisive role for me. First of all, if until then I wrote from a kind of exhibitionism [...] Muşina taught me to take me seriously [...] Muşina has taught us not only to build a work, to write poetry, but to learn to value of what we naturally have in us." Also, Caius Dobrescu notes the fact that the meeting with Sandu Muşina meant "a total change of models, intellectual standards, concepts, reference systems. He made us reinvent at a very young age." Muşina's portrait as a mentor is completed by Andrei Bodi: "The meeting with him was essential in my becoming as a man and as a writer. [...] He directed my reading, he read my poems and gave me a very instructive feedback. His house was always open for us and, indeed, we were visiting him regardless of the hour." And Simon Popescu remembers: "Sandu [...] was always laughing, he was always making ironic remarks. We were jaw-dropping listening him, especially when he was gossiping about literary world, making us laughing like madmans."

A decisive meeting, therefore, for the four youngsters. Alexandru Musina's influence extends beyond high school, even beyond college, when the four poets have already passed through different training stages. Upon returning to Braşov *The Braşov Group* members often visited their master, as he also notes in the journal of the '88s and 89s. However, different from previous years, his former disciples have set their own critical consciousness, and meetings

have often turned into polemics. Even when the four poets start to detach themselves from their "master", the latter did not judge them but rather emphasized their potential than their temperaments and pride.

2.3.4. *The Maşscriism Concept*

Maşscriismul, a term invented after a verse by Caius Dobrescu, was an attempt to represent *The Brasov Group's* program. It meant the sincere assumption of reality and existence in writing, different from *The 80 Generation* members that, although theorized the same direction, they practiced only partially in their texts, as they were accused by the four poets from Brasov. They were aiming at the authentic transposition of life into a poem, aesthetically chiseled but unmetaphorized, because emotion and the authentic drama are to be found in everyday life. This "intertwining between existence and writing," as Dobrescu explains, is closely linked to the fact that writing is "bound indissolubly by life, that it is a form of life."

By conceptualizing their program, the youngsters were trying to break away from their teachers and, at the same time, to overcome them and to find their own identity. The young poets require a transparent, authentic, real language. Their poetry had to translate – simple, yet meaningful - drama, joy, boredom or exuberance. In their poetry they had to choose the most relevant details and the best way to transmitting them in order to create an emotion, a message. Also, their poetry had to have exemplary biographical roots for the social individual. Besides, *maşscriismul* is born from the verse *as if writing my self*, and the most similar type of such speech is inspired by the German minority poets in Romania, *Aktionsgruppe Banat*.

There are some similarities between *maşscriism*, first launched in 1983, and *fracturism*, born 15 years later. Both attempt to establish a new paradigm that seeks to explain in poetry the poet's everyday life and, more extensive, the citizen's life. Given the different social context, but similar intentions, one can propose the idea that the *maşscriismul* influenced and favored the birth of *fracturism*.

2.3.5 *The Braşov Group lecturing at „Cenaclul de Luni”*

In 1982, at the initiative of Alexandru Muşina, the young poets from Brasov will visit and read twice at *Cenaclul de Luni*. In the early 1980s, *Cenaclul de Luni* had already fulfilled the necessary conditions to be a national legend, and the participants in the cenacle have sometimes reached, in "maximum glory" moments, in 70 people. Muşina's decision to send his teenaged disciples there means at least two things: the fact that he takes a risk, because the repudiation of them at the cenacle would also mean his repudiation as a mentor and indirectly as a poet. On the other hand, it clearly shows the trust that Musina had in their potential and talent, as well as in the quality of their texts.

The poetry read by the four poets is highly acclaimed at the cenacle. A "reliable" cenacle chronicler, I.B. Lefter lists in one of his books the participants in the cenacle, a list of more than 140 names, and he includes Simona, Marius, Caius and Andrei. Moreover, in 2008, the former presidents of *Cenalul de Luni* (Radu Călin Cristea and Doru Mareş) had the initiative to bring together in a single meeting the members of the cenacle, an invitation which is also addressed to the poets from Braşov too. Last but not least, I note Nicolae Manolescu's opinion about the presence and performance of the four poets at the cenacle from Bucharest: an "unforgettable" one, he says, in the preface of the collective volume "Five" .

2.3.6 *The Braşov Group within „Universitas”*

The importance of the poets from Braşov within *Universitas cenacle* it's revealed by the members of the "Universitas". They recall *The Brasov Group* cohesion, its activity and its importance within the Bucharest circle. *The Braşov Group* appeared at Universitas in a slightly different formula: Andrei Bodiou had chosen to attend the faculty in Timişoara, but he'd

participated in several meetings between "Universitas" and the "Pavel Dan" cenacle from Timișoara, being assimilated to *The Braşov Group*. Then, together with Caius, Simona and Marius, their friend Sorin Matei appears frequently, but he is rather a poetry listener than a lecturer of his own creations or a commentator. Among those who attest the importance of the Braşov's poets within the Universitas, one can name Horea Garbea, Fevronia Novac, George Ardelean, Cătălin Țârlea (who remarked their solidarity and their distinct vision of literature), Radu Sergiu Ruba, Ramona Fotiade (who noted their common origin and path, with good literary references and clearly defined options"), and so on. Of course, I have to mention the Mircea Martin's memories about *The Braşov Group* members: Andrei Bodi's programmatic anti-poetic poetry, Caius Dobrescu's narrative poems and his explosive-experiments, the hallucinatory imaginary and the strange reality built by Simona Popescu and, finally, the originality of Marius Oprea's perspective.

3. Writers from Braşov in the Securitate's Archives

3.1. Andrei Bodi

On April 27, 1985, it was open for Andrei Bodi an Informative Tracking File under the name „The poet” because he made the following statements: „A poet must be for or against the regime, and I'm totally against the regime. It is impossible not to see the deplorable situation in which we have arrived. If you are writing poetry, it is impossible not to revolt against the state." The secret investigations on him last from the first year of college until the fourth year, with the following measures: recruiting agents to inform about close relations, intercepting mail, conducting secret location searches, phone listenings, family-related investigations, documentation on cenacle activities and obtaining unpublished texts.

Most of the portraits made by the agents are favorable, describing Bodi as a conscientious, serious, well-trained student. The informative notes also show that Andrei Bodi considers himself the initiator of a new concept of poetry, with clear accents of stylistic originality, but also the fact that Bodi writes anti-social poems. It is noted the influence of American poetry on Bodi's texts, especially poets like Alen Ginsberg or Frank O'Hara, as well as the influence of the poets in Aktionsgruppe Banat. Throughout the whole secret investigation period is maintained a tense climate around Bodi: he feels stalked and persecuted by the Securitate. In July 1988, a meeting between the student and the Securitate's worker was held, ending with a report by the latter: "Throughout the discussion, actions of positive influence were initiated, pointing the role of the writer in our times. The *objective* has shown that he has understood what has been discussed, promising that he will in the future be aligned with the demands of society and will no longer allow similar discussions."

3.2. Caius Dobrescu

The Informative Tracking File for Caius Dobrescu, known as „The Poet”, was opened in February 1988, when Dobrescu was a fourth-year student at the Faculty of Letters (although there are informative notes in the file before that date). The reasons for opening the file are Dobrescu's comments on the Romanian cultural situation, namely the idea of "a cultural revolution that only intellectuals can do". Dobrescu is in the attention of the Securitate also because his friends (Sorin Matei and Marius Oprea) with whom he organizes little literary parties. Other important aspects from the File are: Dobrescu's opinions about the communist leaders who he sees as "uneducated men", the fact that he is „a representative for *The 80 Generatio*", descriptions of his poetry as abstract, ironic, prosaic, demystifying the values of Romanian culture, the accusation of attending the American Library and his tries to publish some texts in samizdat.

After completing the studies, Dobrescu is allocated as a teacher in Făgăraş. Securitatea Făgăraş recruits new agents around him which inform about the fact that he is listening to "BBC" and "Free Europe Radio" but also that he treat his colleagues with defiance and arrogance, convinced that his place "is not in an ordinary school." The File also includes

snapshots of Dobrescu taken by the squad teams. A situation that can not be documented but which is likely to be real is also an investigation accompanied by physical violence, evoked by Dobrescu in interviews and confirmed by Sorin Matei, also investigated in the same "sitting".

3.3. Alexandru Muşina

The report for Alexandru Muşina's seret investigation starting was drafted on April 18, 1989, but his actual investigation began a few years earlier. Reasons: Muşina maintains relationships with writers already in the attention of the Securitate, he rejects militant literature preferring to produce an hermetically one for the "intellectual elite", he is a member of *The 80 Generation*, he writes poems that reflects degrading characters from social life, he is the grumbler type against the regime. It is documented the fact that Muşina refuses to publish in the *Astra Magazine* due to its highly politicized content. Most of the documents in the file are intercepted letters sent by Muşina to Romulus Bucur, Sorin Preda, Ion Pop, Constantin Severin, Maria Culcer, Sanda Cordoş, Virgil Mihaiu, Marcel Tolcea etc. Securitate recruits agents within *The 19 Literary Circle* who denounce him for his acidic criticism against Romanian literary environment. The informers also have fragments of Muşina's speeches within different poetic events.

Keeping in mind that one need to be cautious in consider the File content as valid, Alexandru Muşina's file is the most complex among those that I've studied regarding Braşov's literary environment of the 1980s.

3.4. Gheorghe Crăciun

Gheorghe Crăciun's File ("Dikens") was opened for collaboration reasons. The starting date was deleted, the end's date was September, 9th, 1984. Also, on the first page it is noted „File Sent for Destruction”. The report also includes a recruitment report dating from November 1975! There are no documents attesting the Crăciun's results as an informer nor in his file, nor in the individual files of the members of *The New Ones Group* where Crăciun was member. There is no written or signed document in the file, there is not even a proof that Securitate actually discussed with Crăciun or whether the recruitment proposal materialized. In this respect, the dossier of only 5 pages ends with the case worker's mention: "If Gheorghe Crăciun will refuse to collaborate, we will leave the impression that he has discussed with us inform us about school issues."

Crăciun's File is exemplary for the analysis of Securitate's Files regarding the difficulty of form (illegible writing, hatches, lack of data) and content (the small number of pages). Also, it is impossible for anyone to jumping to conclusion about the relationship between Crăciun as a collaborator and the Security. Any conclusions made in this case would be pure speculation.

3.5. Sorin Matei

The case of the "Philosopher" - the coded name for Sorin Matei - is presented in the Securitate Magazine, no. 2/1989. There it is flamboyantly described the dismantle of the group gathered around Matei, group which also includes Marius Oprea, Florin Lobonţ, Anghel Ciobanu, Marius Ungureanu, students from the same faculty, Caius Dobrescu from Philology, or Claudiu Secaşiu, a worker of the History Museum in Brasov. Among the reasons for investigation: the youngsters possess legionary magazines, they intent to create „ghost institutions in order to compete with the official ones”, they call themselves "young liberals", they are involved in samizdat publishing or in documenting the demolition of some rural localities, and they admire the Polish "Solidarity" movement.

3.6. Marius Oprea

The situation of Marius Oprea's File is paradoxical and, therefore, interesting. Following the request to consult the file that I submitted to the CNSAS in May 2016, I received the answer that there is no File on this name in the Archives of Security, although Marius Oprea appeared as a link to Sorin Matei and Caius Dobrescu's Files. Furthermore, in Dobrescu's File there is even a statement made by Oprea in 1988 in which he "incriminates" himself recognizing the most sensitive aspects of which he was accused (denigrating comments against the communist regime, listening to "Free Europe Radio," departure to Poland, photomontage on demolitions). In 2017, following the telephone conversation with Marius Oprea, he confirmed my assumption - that his own file is still secret, the case still being considered a "national security" one.

4. The Braşov School after 1990

4.1. The new institutionalized Philology School

In 1990, with the efforts of Ovidiu Moceanu, Gheorghe Crăciun and Alexandru Muşina, the Department of Letters was established within the Faculty of Sciences, functioning in this formula until 2002. In the 90's the first class of 25 students was formed, coordinated by a trio of associate teachers: Crăciun, Musina, Moceanu. Then, in '91, the three participated in the competition on two lecture positions, in front of a committee made up of professors Liviu Petrescu and Mircea Martin. Crăciun and Moceanu get the position, and Musina will pass the exam in the next year. The courses will diversify and the number of students will increase, as do the number of teachers, through the co-optation of famous professors such as Virgil Podoabă (from 1992), Cornel Morar (between 1993-2001), Al. Cistelean (between 1994-2000), Romulus Bucur (from 1997), Mihaela Gheorghe, but also Andrei Bodi, Virgil Borcan, Carmen Puchianu (since 1995) or Caius Dobrescu. Will join Ruxandra Ivănescu, Mihai Ignat, Rodica Ilie, Adrian Lăcătuş.

In the new institution there's a stimulating and motivating atmosphere, as Professor Podoaba recalls. Whether the professors work on collective or on their own projects, the mutual influence is manifested not in the artistic formula but rather in the assiduity and dedication.

The new philological institution innovates especially in two directions: in implementing creative writing classes and in teaching literature. The young teachers considered that the model and the way of teaching as they were taught in college is a dated, anachronistic one. Muşina, Crăciun, Bodi, Moceanu, and Cistelean they bring in a dynamic and selective scheme to highlight the relevant authors from Romanian literature, - a model, they think, more profitable for students. Thus, the newly established school tries to initiate a reforming act in order to rethink theoretical tools and concepts, more flexible, more suited to contemporary literature.

As a specialized structure, the Faculty of Letters is founded only in 2002, with the following deans from its beginning: Ovidiu Moceanu (2002-2004), Andrei Bodi (2004-2012), Adrian Lăcătuş (2012-present). Also, in 2001 the Master of Creative Writing is created.

4.2. Alexandru Muşina, Gheorghe Crăciun

Thus, Crăciun and Muşina lay the foundations of an institutionalized philology school and a literary school and their prestige attracting students from increasingly distant areas. Their books become obligatory readings for contemporary literature criticism. The two will become opinion-makers in literary and socio-political fields. Gheorghe Crăciun, whose name is linked to the concept of *corporeality* of the text, publishes after 1990 short experimental prose in over ten literary magazines, publishes essays in which he advocates creative writing but also the professionalism, accountability, freedom and authenticity of writing. In 1993 he published the anthology *The 80 Generation. Theoretical texts*, volume which shortly became an editorial event. A second anthology follows, *The 80 Generation. Short prose*. Crăciun also publishes volumes of political articles and three more novels.

Alexandru Muşina publishes in 1993 *The 80 Generation anthology of poetry*, a volume which raises polemic discussions from the poets missing from the book. Until its disappearance, Muşina publishes another 14 volume of poetry, an anthology of modern poetry in collaboration with Romulus Bucur, 8 volumes of essays-pleading for poetry (its social function, the need for experiment, creative writing, etc.), the correspondence and a novel.

4.3. The Braşov Group: activity, impact, dissolution

In 1991 *The Braşov Group* publishes the collective volume „Pauză de respiraţie” and then, gradually, unfolded in individual directions and evolutions of its members, even though for many years now they are frequently referred to as still members of the group. The four are associated with a type of polyvalent writer specific to the '90s: Caius Dobrescu is a poet, novelist, essayist, theoretician; Simona Popescu - poet, novelist, essayist; Andrei Bodiu - poet, novelist, critic, university; Marius Oprea - poet, prose writer, historian. At the end of the 1990s the emblem of *The Braşov Group* is still strong but its members no longer function as a literary group, remaining a group of friends. Among the most important achievements of the group are the invention and promotion of *maşscriism* movement and, by their poetry volumes, the first overcomings of postmodernism in the new postcommunist times (Simona Popescu, *Xylophone and other poems*, 1990 and in *The Braşov Group (Breathing break*, 1991).

4.4. The Interval Magazine and other publications

The Interval Magazine is founded in 1990 by Alexandru Muşina and it represents the need for personal space and communication for the writers who in the last 10 years acted more or less underground. The *Interval Magazine* is a cultural magazine, proposing from start a broad cultural horizon from literature to painting, music, politics, history, etc. The editors' competence and exigency makes soon the magazine - but unfortunately for a short time - one of the most important cultural journals in the country, reaching a number of 20,000 copies and being awarded for the best cultural magazine of 1991 at the National Salon of the Book and Cultural Publications, along with *Apostrof Magazine* and *Echinox Magazine*. However, in 1992, most likely due to lack of funding - determined by the opposition of the Union of Writers who did not agree this total detachment of the Romanian journalistic traditions – *Interval Magazine* ceases to appear.

In the early 1990s there are other several initiatives: the *Neohopi Magazine* led by Caius Dobrescu, The *And Students Magazine* and The *Errata Magazine* led by Virgil Podoabă.

In 1997, through the efforts of Andrei Bodiu, the second series of the *Interval Magazine* will be resumed (1997-2004, with 21 numbers).

The *Interval Magazine* fulfill several pioneering features in postcommunist Romania: it was among the first thematic magazines in Romania, among the first (in any case the first in Braşov) which have an electronic edition, the first which give equal space and importance to humanists and sociologists from diaspora, among the first to revitalize the form (glossy paper, colorful and attractive cover), initiating, however, a new model for a literary magazine.

Andrei Bodiu considered the both series of *Interva Magazine* as being characterized by the consciousness of value, the vision and the ambition of the central position and a democratic place of critical debate.

Also, The *Vatra Magazine* have been promoting the young institution from Braşov and its writers since 1990.

4.5 The Creative Writing classes

Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun militated for the usefulness of the creative writing courses since the 1980s. Starting with 1982, Muşina regularly publishes essays explaining, often using the examples of other countries, the advantages of the pedagogical way

(and this was the starting point of *The Braşov Literary School* idea), he himself being the coordinator of many cenacles and initiator of modern poetry courses not affiliated with any curricular program.

In 1992, these intentions were put into practice. If Muşina had previously organized all sorts of such minimal formalized literary assemblies, in 1992, he and Gheorghe Crăciun, they implemented the first optional courses of creative writing – an innovation in Romania. In 2001, the courses developed into a mastership which, under different names changed for political-administrative reasons, provided the same goal: in 2001, when it was founded, it was called the Master of Literature and Communication, in 2008 has changed its name to Creative Writing and Literary Translation and since 2009 remained under the name of Cultural Innovation. The evolution of writers Iulian Ciocan, Dumitru Crudu and Ruxandra Novac is closely related to the participation in these courses in 1990s. Creative writing courses address young poets, prose writers, playwrights, short prose writers and fantastic literature writers. The results are visible in the following years by numerous anthologies and individual volumes of poetry, prose or theater. Moreover, young people attending courses also set up cenacles and reading clubs for the public.

Conclusions

The Braşov School has evolved from a literary cenacle to a complex phenomenon manifested in several directions: the edification of the Faculty of Letters, the creation of well known literary events and poetry contests, the editing of literary magazines and edification of publishing houses and writers' formation and promotion. The directions of the phenomenon are based on some common traits: the availability of pedagogues-writers to teach across generations, the valorisation of talent and alterity, the opening to the spontaneous, informal group in the detriment of strictly hierarchical relationships, the development of a supportive friendship environment meant to cultivate individuality, dynamism, flexibility rather than a certain program or a certain ideology.

In the present works I have been following the edification and evolution of the literary phenomenon from Brasov from the early 1980s until 2016-2017, considering two perspectives: one of form (or conditioned by an institutional framework), meaning the pre-formal phase between the 1980s and 1989, and then the institutionalized phase after the 1990s. The second perspective regards the content, meaning the *literature and the philological schools*. In a simplified way, the connections between these perspectives can be rendered as follows: the pre-formal phase was that of the beginning of the literary school, which was strengthened in the institutionalized phase, with investing of more and more resources in a new philology school, namely the Department, then the Faculty of Letters).

In order to name literary phenomena, to contextualize currents and literary manifestations, or to explain the chronology of the Romanian literary society of recent history I often used several concepts: *generation, promotion, literary group, literary school*. So I intended to document these notions, to cover them theoretically or at least to capture, where there are controversies, the most important discussions around them. The above terms, whose semantics may become even more confusing as their analysis is deeper, can hide, by insufficient explanation, precisely the meaning, the exact positioning and the contextualization of the events under analysis.

In the most extensive chapter of the paper I have analyzed the Braşov literary movement between 1980 and 1989. In order to justify the existence of such a movement, I have marked its early manifestations in the press and its thematic content, whereupon the necessity of recovering the articles of Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun, the main promoters of the Braşov literary ferment. For the first time, the *Astra* Magazine hosts their theoretical programs: *The everyday's prose and poetry* (the place where real dramas are produced), *The new anthropocentrism* (an attempt to define the new poetic paradigm capable of replacing the Romanian postmodernism) and Crăciun' *Corporeality of the text* (the breaking classic narrative style and the attention paid to the construction of the text and to its own language, which becomes the main story. Other aspects that the two share in articles refer to the need for

creative writing courses for writers' training. Any good writer should universal literature concepts, creations, writers, aesthetic trends. Thus, consequently, Muşina and Crăciun move the value bar in (and permanently refers to) this field of universal literature.

I have analyzed *The 19 Literary Circle* as the training medium of *The Braşov Group*, which I've documented from its birth until its members follow individual directions. For a complete picture, I have also analyzed the existing files in the Securitate Archives, in terms of the link between the reasons for the secret investigations and the literary preoccupations of the Braşov writers.

In the last chapter of the paper I followed the Braşov phenomenon from 1990 until 2017, emphasizing the most relevant events: the institutionalization of the school, the foundation of *Interval Magazine*, the theoretical activities of Gheorghe Crăciun and Alexandru Muşina, *The Braşov Group's* impact, and specifically and most importantly for *The Braşov Literary School* - the creative writing courses.

Although the traditional *philological school* and the *literary school* are situated on different levels, in Braşov they coexist, are convergent, and this merging is in fact one of the most important features of *The Braşov School*. The institutionalization of an informal school composed of a group (in a broad sense) of writers, administrative and curricular planning through their own actions, putting into practice, in a less repressive-bureaucratic structure, their own visions of mentoring and preserving and at the same time enriching the initial vision with each generation of writers who are taking the lead of the now formalized school – these are the happy consequences, unpredictable at first, of a randomly meeting of writers.

From a strictly literary perspective, the phenomenon from Braşov is not one that gives birth to directions, currents or literary ideologies. The Braşov writers did not draw up a program that would dictate an aesthetic direction trans-generationally (although *The everyday's poetry* consequences can still be perceived in the poems written in very different styles by Andrei Dósa, Vlad Drăgoi or Robert Elekeş). Instead, *The Braşov School* is based on *vocations, principles* and common *requirements*.

The vocation to write and teach others to write, beginning with the founding members A. Muşina and G. Crăciun, continuing with the coopted teachers shortly after the foundation of the Section of Letters (V. Podoabă, A. Cistelean, C. Moraru, R. Ivăncescu, etc.) and then with teachers from later generations: A. Bodi, A. Lăcătuş, D. Tăranu, M. Ignat and R. Elekeş.

Then there are common principles:

- teaching literature in a selective, value-based manner and adapting the theoretical and critical tools to new literary formulas;
- the confidence in the usefulness of creative writing courses (since their institutionalization in '92 until The Master in Cultural Innovation);
- combining the *philological* and *literary school* with an exchange of advantages. That is, with the words of Caius Dobrescu, creative teaching and serious training and discipline for creative writing.

And finally, common *requirements* or *exigencies*, as Professor Virgil Podoaba called and described them: the *creativity requirement*, meaning the stimulation of creativity in anywhere and anyway it manifests itself. The *authenticity requirement*, meaning the cultivation of the experiment, the innovation and avoiding epigonism. The *ethical requirement* that seeks to remove any compromise the writer risks in his dealings with political, financial, editorial entities, and even in relations with the school members. Finally, the *value requirement*, which involves the creation of a relevant literary product.

Bibliography:

I. Volumes:

1. Alexandrescu, Sorin, *Identitate în ruptură*, Editura Univers, Bucureşti, 2000;
2. Andreescu, Gariel, *Cărturari, opozanţi şi documente. Manipularea Arhivei Securităţii*, Editura Polirom, Iaşi, 2013;
3. Andriescu, Radu, et alii, *Club 8 – Poetry*, Editura T, Jassy, 2001;
4. Amado, Gilles, Guittet, André, *Psihologia comunicării în grupuri*, trad. de Gabriela Sandu, Editura Polirom, Bucureşti, 2007;
5. Atkinson, Robert, *Povestea vieţii. Interviu*, Editura Polirom, Bucureşti, 2006;
6. Blanchet, Alain; De Singly, François; Gotman, Anne; Kaufmann, Jean-Claude; *Ancheta şi metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv*, ediţie îngrijită de Elisabeta Stănculescu, Editura Polirom, Iaşi, 1998;
7. Bodi, Andrei, *Direcţia optzeci în poezia română*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2000;
8. Bodi, Andrei; Dobrescu, Caius; Oprea, Marius; Popescu, Simona, *Pauză de respiraţie*, ediţia a II-a, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2011;
9. Bodi, Andrei, *Oameni obosiţi* (antologie), antologator Claudiu Komartin, Editura Cartier, Chişinău, 2016;
10. Borbély, Ştefan, *Cercul de graţie*, editura Paralela 45, Bucureşti, 2003;
11. Bucur, Romulus; Ghiu, Bogdan; Lefter Ion Bogdan; Marin, Mariana; Muşina, Alexandru, *Cinci*, ediţia a II-a, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2011, pg. 5.
12. Cornis-Pope, Marcel, Neubauer John, *History of the Literary Cultures of East-Central Europe Junctions and Disjunctions in the 19th and 20th Centuries, Volume I*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam / Philadelphia, 2004;
13. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1999;
14. Chelcea, Septimiu, *Metodologia cercetării sociologic. Metode cantitative şi calitative*, Editura Economică, Bucureşti, 2004;
15. Cistelean, Al., *Top-ten*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
16. Crăciun, Gheorghe, *Cu garda deschisă*, Editura Institutul European, Iaşi, 1997;
17. Crăciun, Gheorghe, *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice*. Editura Paralela 45, Piteşti, 1999;
18. Crăciun, Gheorghe, *Reducerea la scară*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1999;
19. Crăciun, Gheorghe, *Trupul ştie mai mult. Fals jurnal la Pupa Russa (1993-2000)*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006;
20. Crăciun, Gheorghe, *Compunere cu paralele inegale*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2015;
21. Culcer, Dan, *Citind sau trăind literatura*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1976;
22. Culcer, Dan, *Serii şi grupuri*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1981;
23. Dobrescu, Caius, *Balamuc sau pionierii spaţiului*, Editura Nemira, Bucureşti, 1994;
24. Dobrescu, Caius, *Deadevă*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1998;
25. Dobrescu, Caius, *Inamicul impersonal*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001;
26. Florescu, Daniela-Mihaela, *Teză de doctorat: Reviste şi grupări literare braşovene din secolul al XX-lea*, (rezumat), Braşov, 2013;
27. Fromm, Erich, *Omul pentru sine*, New York, 1947, trad. de Bogdan Boghiţoi, Editura Trei, Bucureşti, 2017;
28. Gogea, Vasile, *Fragmente salvate (1975-1989)*, Editura Polirom, Iaşi, 1996;
29. Iovănel, Mihai, *Ideologiile literaturii în postcomunismul românesc*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2017;
30. Lefter, Ion Bogdan, *Postmodernism. Din Dosarul unei „bătălii” culturale*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2000;
31. Lefter, Ion Bogdan, *Primii postmoderni: „Şcoala de la Târgovişte”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003;
32. Lefter, Ion Bogdan, *Flashback 1985: Începuturile „noii poezii”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005;

33. Lefter, Ion Bogdan, *Puzzle cu „noul val”. Addenda la falsul tratat de poezie „Flashback 1985”*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005;
34. Lefter, Ion Bogdan, *O oglindă purtată de-a lungul unui drum. Fotograme din postmodernitatea românească*. Piteşti: Paralela 45, 2010;
35. Lefter, Ion Bogdan, Vlasie, Călin (coordonatori), *Cenaclul de Luni – 40*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2017;
36. Liiceanu, Gabriel, *Jurnalul de la Păltiniş*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2003;
37. Marion, Jean-Luc, *În plus. Studii asupra fenomenelor saturate*, trad. Ionuţ Biliuţă, Editura Deisis, 2003;
38. Martin, Mircea (coord.), *Universitas. A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul literaturii române, Bucureşti, 2008;
39. Martin, Mircea, *Radicalitate şi nuanţă*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2015;
40. Matei, Sorin Adam, *Boierii minţii. Intelectualii români între grupurile de prestigiu şi piaţa liberă a ideilor*, Editura Compania, Bucureşti, 2004;
41. Matei, Adam Sorin, *Idei de schimb*, Editura Institutul European, Iaşi, 2011;
42. Moceanu, Ovidiu, *Sens unic*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2016;
43. Mucchielli, Alex, *Dicţionar al metodelor calitative în ştiinţele umane şi sociale*, Ed. Polirom, Bucureşti, 2002;
44. Muşina, Alexandru, *Sinapse*, Editura Aula, Braşov, 2001;
45. Muşina, Alexandru, *Antologia poeziei generaţiei 80*, ediţia I, Editura Vlasie, Piteşti, 1993 şi ediţia a II-a, Editura Aula, Braşov, 2002;
46. Muşina, Alexandru, *Paradigma poeziei moderne*, Editura Aula, Braşov, 2004;
47. Muşina, Alexandru, *Supravieţuirea prin ficţiune*, Editura Aula, Braşov, 2005;
48. Muşina, Alexandru, *Scrisorile unui geniu balnear*, Editura Aula, 2007;
49. Muşina, Alexandru, *Poezia. Teze, ipoteze, explorări*, Editura, Aula, Braşov, 2008;
50. Muşina, Alexandru, *Teoria şi practica literaturii*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2013;
51. Muşina, Alexandru, *Opera poetică*, Editura Tracus Arte, Bucureşti, 2015;
52. Neculau, Adrian, *Grupuri de adolescenţi*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1977;
53. Oprea, Marius, *Reţeta fericirii*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2015;
54. Perian, Gheorghe, *Ideea de generaţie în teoria literară românească*. Petersen, Julius, *Generaţiile literare*, trad. Sanda Ignat. Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013;
55. Petrescu, Liviu, *Poetica postmodernismului*, Editura Paralela 45, Piteşti, 1996;
56. Piţu, Luca, *La cafeneaua hermeneutică*, Editura Nemira, Bucureşti, 1998;
57. Podoabă, Virgil, *Ultimul latin – Mircea Zăciu. Monografia unei opere*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2005;
58. Popescu, Simona, *Juventus şi alte poeme*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2004;
59. Popescu, Simona, *Exuvii*, Editura Polirom, Ediţia a VI-a, Bucureşti, 2016;
60. Pound, Ezra, *ABC of Reading*, Faber and Faber, London, 1951;
61. Puia-Dumitrescu, Daniel, *O istorie a Cenaclului de Luni*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2015;
62. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, I, 1990*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
63. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, II, 1991*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
64. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, III, 1992*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2014;
65. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, IV, 1993*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
66. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, V, 1994*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
67. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VI, 1995*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;
68. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VII, 1996*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2015;

69. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, VIII, 1997*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
70. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, IX, 1998*, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
71. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, X, 1999*, vol. I, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
72. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XI, 1999*, vol. II, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
73. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XII, 2000*, vol. I, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
74. Simion, Eugen (coord), *Cronologia vieţii literare româneşti. Perioada postcomunistă, XIII, 2000*, vol. II, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2016;
75. Scârnci, Florentina, *Îndrumare de cercetare calitativă în ştiinţele socio-umane*, Editura Universităţii Transilvania din Braşov, Braşov, 2007;
76. Steriner, George, *Maeştri şi discipoli*, trad. Virgil Stanciu, Editura Humanitas, Bucureşti, 2011;
77. Şiulea, Ciprian Şiulea, *Retori, simulacre, imposturi. Cultură şi ideologii în România*, Editura Compania, 2003;
78. Ţeposu, G. Radu, *Istoria tragică & grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, ediţia a III-a, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2006;
79. Ulici, Laurenţiu, *Literatura română contemporană. I – Promoţia 70*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1995;
80. Virmaux, Alain şi Odette, *Dicţionar de mişcări literare şi artistice contemporane*, trad. Felix Oprescu, Editura Nemira, Bucureşti, 2001.
81. Vakulovski, Mihai, *Portret de grup cu generaţia 80. Interviu*, Editura Tracus Arte, 2011, Bucureşti;
82. Vakulovski, Mihai, *Tinerii dintre milenii*, Editura Ratio et Revelatio, Oradea, 2013;
83. Vancu, Radu, *Elegie pentru uman*, Editura Humanitas, 2016;
84. Vătulescu, Cristina, *Police Aesthetics: Literature, Film, and the Secret Police in Soviet Times*, Stanford University Press, Stanford, California, 2010.

II. Archives:

3. „Interval Magazine” (1990-1992; 1997-2004);
4. „Astra Magazine” (1975-1989).

III. Site-uri:

- <http://poesisinternational.com/portret-caius-dobrescu/>
- <https://www.aber.ac.uk/en/news/archive/2017/03/title-198624-en.html>
- <http://www.tiuk.reea.net/4/224.html>
- <http://www.bookblog.ro/interviu/interviu-iulian-ciocan-cred-ca-un-autor-basarabeian-are-din-start-un-atu-realitatea-basarabeana-poate-concura-cea-mai-bizara-fictiune/>
- <http://www.humanitas.ro/marius-daniel-popescu>
- https://monoskop.org/images/a/a4/Pound_Ezra_ABC_of_Reading.pdf
- <http://revistaluceafarul.ro/index.html?editie=82>
- <https://jurnalulunivulcanolog.blogspot.com/2015/04/scoala-de-la-targovste-o-eticheta.html>

IV. CNSAS Archives:

6. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 795 privind pe (nume conspirativ) „Sandu” – Alexandru Muşina

7. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 002105 privind pe(nume conspirativ) „Poetul” – Andrei Bodi
8. Dosar de Urmărire Informativă nr. I 000010 privind pe (nume conspirativ) „Poetul” – Caius Dobrescu
9. Dosar de Urmărire Informativă nr. R 144404 privind pe (nume conspirativ) „Dikens” – Gheorghe Crăciun
10. Dosar de Urmărire Informativă nr. D 2558/58 privind pe (nume conspirativ) „Filozoful” – Sorin Matei

V. Interviews:

11. Caius Dobrescu
12. Vasile Gogea
13. Adrian Lăcătuş (mini-interviu)
14. Sorin Adam Matei
15. Angela Nache Mamier
16. Ovidiu Moceanu
17. Adrian Munteanu
18. Marius Daniel Popescu
19. Simona Popescu
20. Virgil Podoabă

VI. Survey:

Bogdan Coşa, Dumitru Crudu, Andrei Dósa, Vlad Drăgoi, Robert G. Elekeş, Gabriela Feceoru, Medeea Iancu, Ovio Olaru, Luciana Sima, Moni Stănilă, Mihok Tamas, Dan Țăranu Alexandru Vakulovski, Mihai Vakulovski, Yigru Zeltl.

VII. Others:

„Zilele filologiei braşovene” Conference, 1997, from Muşina Family Personal Archives.

Şcoala literară de la Braşov

Conducător științific: Prof.univ.dr. Virgil Podoabă

Doctorand: Ioan Şerbu

Rezumat: Această teză analizează fenomenul numit *Şcoala de la Braşov*, o mişcare filologică și literară creată în urma unor circumstanțe întâmplătoare, favorabile. Artizanii ei sunt Alexandru Muşina și Gheorghe Crăciun. Între anii 1980-1989 *Şcoala de la Braşov* s-a manifestat neformalizat prin intermediul cenaclurilor literare și a întâlnirilor neoficiale dintre scriitorii afiliați *Generației 80* și liceeni. În aceeași perioadă, Alexandru Muşina și Gheorghe Crăciun publicarea în serial articole program ce construiesc un profil teoretic incipient al *Şcolii de la Braşov*. Pe lângă manifestele literare ale celor doi scriitori (*poezia cotidianului* și *neo-antropocentrismul*, respectiv *proza cotidianului* și *corporalitatea textului*) sunt promovate idei inedite: *profesionalizarea scriitorului*, *implementarea cursurilor de scriere creatoare*, *responsabilitatea socială a scriitorului*, *autenticitatea textului literar*, *reflectarea în literatură a realității de zi cu zi*, *asumarea totală a meseriei de scriitor*.

În 1990 Al. Muşina și Gh. Crăciun fondează Revista *Interval* și, alături de O. Moceanu, pun bazele Secției de Litere în cadrul Facultății de Științe. Entitatea nou construită își propune încă de la început câteva obiective: reformarea actului de predare a literaturii (selecție valorică în loc de predare egală, completă), actualizarea instrumentelor critice conform noilor tendințe literare, îmbinarea *şcolii filologice* cu *şcoala literară*. În 1992 sunt implementate în programa de studiu, pentru prima dată în România, cursuri opționale de scriere creatoare. În următorii ani sunt selectați și cooptați profesori de la alte Facultăți de Litere din țară și, de asemenea, studenți formați la Braşov se îndreaptă către cariere universitare în cadrul tinerei instituții. În 2001 se înființează Masteratul de Scriere Creatoare iar în 2002 Secția de Litere devine facultate autonomă. *Şcoala literară* instituționalizată se dezvoltă în următorii ani și se manifestă tot mai complex prin antologii, volume colective și individuale de poezie, proză, teatru, prin evenimente și concursuri literare cu ecou internațional, prin înființarea de noi cenacluri, cluburi de lectură sau spații culturale alternative.

The Braşov Literary School

Abstract: This thesis analyzes the phenomenon called *The Braşov School*, a philological and literary movement created by chance and favorable circumstances. Its artisans are Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun. Between 1980 and 1989, The Braşov School manifested itself informal, through literary cenacles and unofficial meetings between writers affiliated to *The 80 Generation* and high school students. During the same period, Alexandru Muşina and Gheorghe Crăciun published a series of articles that build an early theoretical profile of *The Brasov School*. Besides their literary manifestations (*The everyday's poetry* and *The neo-anthropocentrism*, respectively *The everyday's prose* and *The Corporality of the text*), the two writers promoted new ideas: *professionalisation of the writer*, *implementation of the creative writing courses*, *social responsibility of the writer*, *authenticity of the literary text*, *the daily reality reflected in literature*, *the total assumption of the profession of writer*.

In 1990 Al. Muşina and Gh. Crăciun found *Interval Magazine* and, together with O. Moceanu, set up the Department of Letters at the Faculty of Sciences. The newly built entity proposes from the beginning several objectives: reforming the teaching of literature (value selection instead of equal, complete teaching), updating the literary criticism's instruments according to the new literary tendencies, combining the *philological school* with the *literary school*. In 1992, for the first time in Romania, optional courses of creative writing are implemented in the curriculum. In the following years, professors from other faculties of the country are selected and co-opted, and also students trained in Brasov are heading to university careers at the young institution. In 2001 the Master of Creative Writing is created and in 2002 the Department of Letters became an autonomous faculty. In the following years the institutionalized *literary school* grows and manifests itself more and more complexly through anthologies, collective and individual volumes of poetry, prose, theater, events and literary contests with international echoes, through the establishment of new cenacles, reading clubs or alternative cultural spaces .

CURRICULUM VITAE

Personal Data:

Surname, Name: Şerbu Ioan-Olimpiu

Phone Number:

E-mail address:

Date of birth:

Address:

Education/Qualifications:

2013-2015 – MA in Cultural Inovation, Brasov “Transylvania” University, Faculty of Letters;

2010-2013 – BA in Philology (Romanian-English), Sibiu “Lucian Blaga” University, Faculty of Letters;

2002-2006 – LLB, Police Academy “Alexandru Ioan Cuza” Bucharest, Faculty of Law.

Selected Works:

- *The Cigarette Break*, Astra Magazine, no. 1-2/2016, pp. 24.
- *Amural. Visual Poetry*, Astra Magazine, no. 3-4/2016, pp. 99.
- *The Braşov Group. Genesis*, Familia Magazine, no. 10/2016, pp. 53.
- *The mythology for all*, Vatra Magazine, no. 9-10/2017, pp. 121.
- *Essential re-readings*, Vatra Magazine, no. 9-10/2017, pp. 146.
- *The Dolly Zoom*, Vatra Magazine, no. 10-11/2018, pp. 125.
- *If you do not have literary critics, buy them!*, Timpul Magazine, no. 199/2015, pp. 6.
- *The novel inside the poem*, Timpul Magazine, no. 202/2016, pp. 6.
- *Lucian Raicu's characters*, Timpul Magazine, no. 211/2016, pp. 4.
- *The dean from Augustin*, Timpul Magazine, no. 212-213/2016, pp. 15.

Literary creations:

- *Lego* (poetry volume, 2014).
- *krav maga* (poetry volume, 2018)